

Лезги Газет

Жуwan Ватан, ватанэгълияр,
дидед чал хуъх!

1920-йисалай акъатзава

N 51 (10956) хемис 17-декабрь, 2020-йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

Ви сагъламвал - ви гъилева

Абдулафис ИСМАИЛОВ

Алай девирдин йикъян месэлайрин кыилин тема коронавирус хун - им душшудин ва я къасухдай са низ ятлани клан хъана авунвай кар туш. Ам умуърди вичи, дуњна вилик финин гъерекатри вилик эцигнавай месэла я. Цийи вирусди инсандин сагъламвализ зарар гунилай, инсанар телефон хъунал гунилай ва дуњнъядин экономикадиз, дяведин барбатвилерив гекъигиз жедай хътин, чехи зиянтар гунилай гъейри, психика къайдади-кай хкудзава, чаз виш йисаралди адет хънвай умуърдин къайда дегишарзана. Аквадай гълалай, коронавирусдин “надинжвилер” сад-къве йисан кар туш.

Мукъуп патахъай, түгъвал сиясатдин рекъяй информацийдин кесерлу яракъдиз элкъурунава. Мисал яз, США-да президентдин сечкияр гъник кылье фенатла, фикирдиз гъвшаш. Ана къалмакъал, суд-дудан къени күтъяр хънвач. Маса мисаларни гыз жеда. Инап ихтилат американски сечкийрикай, фальсификацийрикай физвач. Инсанри лугъузтайвал, фальсификацийриз чнани рехъ тагуз туш.

Запад къейд ийиз кланзавайди а кар я хъи, къецепатай пулдин кумек агакъарзай оппозициядин СМИ-ри, абурулай чешне къачувай соцсетри чи улькведин гъкум халкъдин вилик ихтибардай вегъин патал вири дуњнъядя арадал атанвай и бедбаҳтилий менфят къачувза. Лишандик кутунвайди гъкум гъиле авайбур я, гульлеяр ақазвойбур - чун, са тахсирни квачир инсанар, чи сагъламвал. “Пропагандистриз” зи-ви сагъламвал гъич са къунайни туш. И акси къуваттин ақалтлай къаст чи улькведин рекъберин кесердиз зарар гун, абур виляй вегъин ва халкъдин

патай ихтибардай магърум авун я. Бес чун, гъакъин четинвилера авай жергедин инсанар, квелди тахсирлу я?

Күн садра килиг, абуру гъихтиг “пропаганда” тухузаватла: “Чи реѓьбери маскаяр алуқизава. АкI хъайила, зун вучиз мажбуразавайди я? Зани алуқіда! Гила квездин чир хъухъ, маска алачирвиял полицииди күн ақваззарайла, азас гъильгин жаваб гудатла”. Им маса гафаралди, “тъакимри чун алдатмишзава” лагъай чал я. Гъар юкъуз чири чуккурзайвай информация миллионрия агакъизавай СМИ-ра ихтигин даяз, зиянлу шей жеда лагъана фигирнавачир за.

Алай вахтунда соцсетра (хуърера лугъузтайвал, “тилифунра”, “ватцапра”) чи улькведин алимри ақұднавай вакцинализ акси раҳунар артух жеда. Вакцинадин рапар ямиир, “абуру чуру нетика гузва” лугъуз эвер гунарни ава. Вакцинадин “зиянлувилик” завай са гафни лугъуз жеда - зун медик туш, я адакай зиян хъайса са душшушни заз малум туш. Амма “Спутник V” вакцина гъазурнавай Централдин директор Александр Гинцбурган гафарай, и вакцинадин хатасузвал ва менфялтувал субутарнава. Ада инсан коронавирусдик аға клан къве йисан девирда худа лугъузва. Идалайни гъейри, вакцинация - им гүгъульлу кар я: ваз тақланз ам садавайни яғыз жеда. Амма чаз чир хъун герек я хъи, түккөвей вакцина авациз и гзаф хаталу азардин вилик пад къун четин месэла я: къурбандар гзаф жеда. Квезд ақазва хъи, коронавирусдик азарлу хъайибур къеи душшушар къвердавай артух жезвайди. Вири дуњнъядя.

Абубар авамбур яз ақазвач. Маскади вирусар, бактерияр ақатунин вилик пад, та-мамвиледи лугъузвач за, тайин дережада (80 процентдив агакъя) къазвайди абуру чир тахшана жеч...

Мадни чир хъана кланда хъи, дуختури, санитариядин къуллугъди гузай теклифар, миҳывал хүн, къеви серенжемар күлилз ақұд тавунмаз, түгъвал гегенш хъунин, адап къурбандар гзаф хъунин вилик падни къяз жеда. Чаз им жуван вилералди ақазвач. Алатай гъафтеда Дагъустанда гъар юкъуз коронавирус ақатавай-бурун къадар 150-далай алатна. Им Роспотребнадзордин, Дагъустандин Кыилин Указра къалурнавай истемишинал ва менидикри гъар юкъуз чаз гузвай меслятрап чна, жемятди, амал тавунин нетижя я.

Къейд ийиз кланзава. Коронавирусдик азарлу хъунин душшушар, гекъигайла, лезги районра түмил ава. Месела, алатай гъафтедин официальный делегати, Республикада виридалайни түмил азарлубур Докъузпара районда авай - 6 кас, Республикадин чехи районрикай сад тир, Россиядин къиблепатан серъятдал алатай, 65 ағызур касдив агакъя ағаляп яшамиш жезвай Мегъарамдхурун районда - 53 кас. Къвед-пуд сеферда ағаляпирин къадар түмил тир бязи маса районра гъа икъван азарлуяр жезвайди фикирда күртла, им чехи къалабулук кутадай ре-къем я лугъуз жеда. Амма архайнинвал авуна, хаталу инфекциядикай киче тахъана виже къевезвач, гысабзава Тагъирхурун-Къазмайрин участковый больницидин кылин дуҳтур Гъасан РАГЫМОВА.

Гъасан Гъамдулаевич районда түварван авай, тәжрибалу дуҳтур, медицина-дин илимприн кандидат я. Къетлендиз ла-тъана кланда: пациенттин патай азас чехи

Дуҳтурханадай ахъайнава

ТАСС-ди хабар гузтайвал, РД-дин Кыилин везифаюра вахтунади тамамарзай Сергея Меликова дуҳтурханадай ахъай хъувунва. Риқел хкин, 25-ноябрдиз Сергей Меликовак коронавирус ақатнавайди тестикъ хъанай.

Накъ, 15-декабрдиз, республикадин Кыили, интернетдин алакъадин күмекталди, Дагъустанда түгъвалдих галаз женг тухунин жигъетдай кардик кутунвай Оперативный штабдин заседание кылес тухувана. Мярекатдин сергъятра аваз республикада арадал атанвай гъалар, коронавирус ақатнавайбуруз медицинадин реъя гузай күмекдин ери, азарлубур, дуҳтурханаяр бес къадарда дарманрапди таъминаун ва месэлляр веревирдана.

Заседанидал Каспийск ва Избербаш шеърринг ағаляпир хъсан еридин хъвадай цепди таъминаунин месэладизни килигна. И кардин патахъай региондин Кыили РД-дин Гъукуматдин Председателдин заместителдин везифаюра вахтунади тамамарзай Инсаф Хайрулинас кылдин ташупругъар гана.

РД-дин Кыилин пресс-къуллугъдин векилди хабар гайвал, и гъафте-дин эхирдалди Сергей Меликов дуҳтурин гузчиликтукумукъда.

▶ 2

Нумрадай къела:

ЖЕМИЯТ

“Муаллим” ктабдикай

М.Алимова түккүүрнавай, келдайбуруз теклифнаай “Муаллим” ктаб ана къалурнавай темайрин, идеярин цийишилелди, къарагъарнавай месэлайрин важибул-виледи, материал гүнин пешекаршиледи тафаватту я. Аетордихъ журналистилин, писателин къалахда тежриба авайди чир жезва.

▶ 2

ЮБИЛЕЙ

Намуслу инсан - тешкилатчи - реѓьбер

Дагъудин лап четин шартларапа Къурушин ГЭС эцигуни райондин тарихда къетлен чка къазва. Балкъанраплаз Эренлардин кланис физ, ана виряй авахъзавай цел ГЭС эцигуни патал райондин колхозрин умуми совет тешкилна. Адан кылени кар чидай викъегъи дагъви хва Азаев тайнарна.

▶ 3

ИРС

Сад лагъай драматург ва сөгънечи

Идрис Шамхалова сөгънедал гъайи “Периханум” тамаша, зи фикирдайлди, инлай куулухъни тамашачири еке ашкындиевди, риқлук къалабулук кваз, вилив хүдай ядигар я. Ихтиин кысмет тек-түк эсеррихъ хун мумкин я.

▶ 5

ЭДЕБИЯТ

“Кар къадардал ваъ, держадал ала”

Зун паталди шад жедай мад са кар хъанеа. За фадлай, 2006-йисалай, гъиле къунвай роман эхирни ци къхена ақалтларнава. Твэр “Вачле-хвайяр” я. “Самур” журналдиз теклифнаа. Редакциядиз ам цийи иисан 1-нумрадилай чап ийиз кланзана.

▶ 6

МЕДЕНИЯТ

Устаддин алемдиз сиягъят

Парабуруз чидач, Хасбулат Сарыджа гъакъи хъсан писатель ва публицистни тир. Адан къелемдикай “Къве дуст”, “Къакъан дагъялар”, “Къизилгүльер ва цацар” пъесаяр, “Хенжел ва шиш” повесть, гъвччи гъккайирин къалатла-лар, гъакъи публицистикадин эсерар хкатна.

▶ 8

ХАБАРАР

Гъунарлу пешекар

Коронавирусдин түгъвалдин лепе пайды хъайи муддатда З.Агъамова дуҳтурвилекъе къимет эцигиз тежер зөгъимет чуғуна. Улькведен меркездин 115-нумрадин поликлиникада Загъир дуҳтурди коронавирус ақатнавай азарлубур явай “яру зонада” къалахна, хейлинбур сагъ-саламат хъувуник вичин пайни кутуна.

▶ 12

Гъукуматдин Председатель тайинарна

Республикадин Халкъдин Собраниди разивал гайдалай кулухъ, 14-декабрдиз, РД-дин Кыллин везифаир вахтуналди тамамарзавай Сергей Меликован Указдалди, Дагъустандин Гъукуматдин Председателвиле Абдулпатах Гъажиевич АМИРХАНОВ тайинарна.

Указда къейднавайвал, РД-дин Гъукуматдин Председателдал республикадин исполнительный гъукумдин органин къурулушдин ва Гъукумат тешкилунин жигъетдай теклифар гъазурун тапшумишнава.

РД-дин Конституциядин 86-статьядал аласлу яз, и къвалах Гъукуматдин Председателди са гъафтедин къене тамамарун ва абур республикадин Кылиз теклифун лазим я.

Къейд ийин хъи, Абдулпатах Амирханов 1962-йисан 30-майдиз Хунзах хуъре дидедиз хъана. ДГУ акъалтарнава. 2020-йисан 11-ноябрдиз А.Амирханов РД-дин Гъукуматдин Председателдин Сад лагъай заместителвиле тайинарна. 24-ноябрдилай РД-дин Гъукуматдин Председателдин везифаир вахтуналди тамамарзавай.

Ви сагъламвал - ВИ ГЪИЛЕВА

1

ихтибар ава, абуру адан къвалахдиз, пешекарвилн дережадиз виниз тир къимет гузва. Чна къилин дуухтурдивай са шумуд суалдиз жаваб гун талабна.

■ Гъасан Гъамдулаевич, медикрин къв колективди республикадин бязи къве районда яшамиш жезвай къвана агъалийриз къулугъзва. Участокда түгъвалдиз талукъ гъал тънкъя, азарлуяр гзаф авани?

- Инфекция авазва. Коронавирусдин вилек пад къадай серенжемар кылы тухунин нетика яз, адан кътивал авач. Инфекция акатнавайбурун къадар гзаф туш. Абура чна чкадал, чин къвалера сагъар хъийизва. Клевиз азарлу хъай сад-вад кас райондин больницидиз агакъарзава.

■ Чин къвалера сагъар хъийизвайбурун керек дарманралди государствводи пулсуз тайминарна къланзайди я. Квез герек вири дарманар авани? За и месэла авиляй риккел гъизвайди я хъи, азарлури, абурун мукъва-къилири прессада, соцсетра ийизвай арзайрай ашкара жезвайвал, гъатта Петербургдани герек дарманар авач, багъа дарманар аптекайран маса къаучун патал мукъва-къилияр Москвадиз финиз мажбур жезва. Дарманар къадарсуз багъа я. Азарлуди сагъар хъувун адан хизандиз 60-80 азгуз манатдай акъваззава. Гъя икъхъизва бязи авторри.

- Коронавирусдин инфекциядикай сагъар хъувун патал алай вахтунда тайинарнавай вири дарманар чаз ава. И карда райондиз спонсори къумек гана. Баркалла абуруз. Къейд ийизва: икъван чавалди КТ ахтармашунар тухун патал азарлуяр Дербентдиз тухвани къланзайтила, гила КТ Мегъарамдхуъре ийизва. Чи райондиз томограф ганва. Сагъар хъувун пулсуз я. Азарлуда, я адан мукъвабуру тъч кепекни харж авун герек къвевзач. Чаз абурувай къланзайди чун вахтунда хабардар авун я. Больницаидиз атана виже къве-

дач. Эгер кефи чур хъана, бедендал ифин акъалтайтила, ульбъу ягъиз хъайтила, "тади күмекдиз" зенг авуна къланда. Чи больницида суткада къилий-къилиз къвалахзавай "тади күмек" кардик ква. Чаз хабар гайила, адеп тирвал, азарлудан патав дуухтур ва медсестра физва, герек къумек гузва, тестар къа-чузва. Къвале сагъар хъийизвайбури чи гъар ийкъан гъучивилик ква. Медикар абурун патав волонтерри чин машинра аваз тухуз, ххизва. Гъайиф чулагвадай кар ам я хъи, инфекция акатайбур, хаталувал кваз такъуна, хейлин дуушуыша чип-чеб сагъар хъийиз алахъзава, ахта, кълеве гълатайла, чаз хабар гузва. И чаваз, азарлувал деринра гъахъна, умъур гъакъикъи хаталувилик акатунилай гъейри, абурукий гзаф масабурук вирус акатзава, цийи азарлуяр пайда жезва. Икъ давам хъайтила, түгъвалдап мукъвал вахтара эхир эзигиз четин жеда.

Алай вахтунда жуван сагъламвал жуван гъиле ава. Гъасан Гъамдулаевич иллаки а карди секинсузарзава хъи, гъикъван лугъузватлани, тагъкимарзаватлани, инфекция чукунин вилек пад къадай къайдайрал чи жемятири бегъемвилелди амалзавач, серенжемар инкарзава. Фин-хтун тимиларун, гзаф инсанар санал къватлай тахъун, са жерге марекатар тухун тавун, сад-садаҳъ галаз рахадайлай тайин мензил хъун, маска алуқун, "самоизоляция" чи инсанриз четин як аквазва. Амма гъикъван гзаф и къайдайрал чна амал ийиз хъайтила, тъакъван фад серенжемарни къезиларда, "самоизоляциядайни" экъечида. Вириталайни къилиндик - коронавирусдин къурбандар хъжеда. Эгер амал тиииз хъайтила, инфекциядин вилек пад къадай серенжемар - гъатта карантиндал къведалди - кълевибур жеда. Месела, Китайда хъиз. Францияда, лагъайтила, "азадвал къани" улкведа, исятда ихтиир къаучун тавунна куьчедиз экъечииз жезвач, 2021-йисан 1-апрелдади санитарный ЧП гъалар малумарнава. Чинани икъ хъана къланзавани?

Къадар артухарзава

Дагъустандин здравоохраненидин министерство 15-декабрдиз раиж авур делилралди, алай вахтунда республикадин коронавирус акатнавайбуру сагъар хъийизвай дуухтурханайр реанимациядин отделенийра 189 кас (абуруй 94 кас - Махачъкала) ава. Реанимациядин отделенийра авайбуруй 82 кас чин яшар 65 ийсалай алатнавайбуру я. ИВЛ-дин аппаратдик (яни, махсус аппаратдин къумекдади нефес къаучувайбуру) 49 кас кутунва.

РД-дин здравоохраненидин министр Жамалудин Гъажибрагимован гафаралди, республикада коронавирус акатнавайбурун

къадар ийкъалай-къуз гзаф жезва. И кардихъ галаз алакъалу яз, 2-нумрадин РКБ коронавирус акатнавайбуру азарлубур къабулиз эгечи хъувунна. Ина абуру патал 150 чарпай кардик кутунва.

Дагъустанда түгъвалдихъ галаз алакъалу гъалар къизгъин жезвайди фикирда къуна, чарпайрин къадар мадни артухардайвал я. Алай вахтунда коронавирус акатнавайбуру республикадин инфекцийрин азаррин централди, республикадин ва Махачъкаладин клиникадин дуухтурханайри, РБВЛ-ди, меркезда авай госпиталди ва шегъеринни районрон дуухтурханайра арадал гъанвай маҳсус отделенийри къабулзава.

Коронавирус: эхиримжи рекъемар

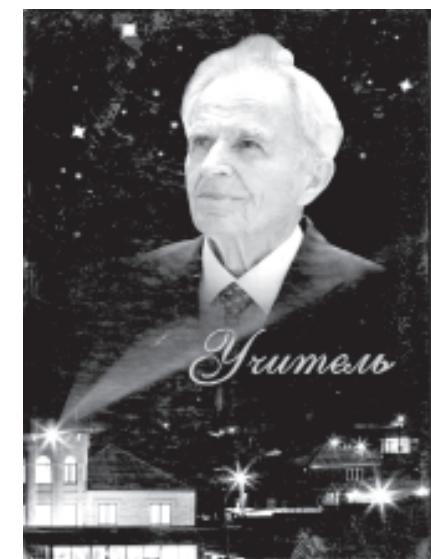
РД-дин Роспотребнадзордин делилралди, 16-декабрдиз Дагъустанда коронавирус акатнавайбурун къадар 21 125-дав агакънавай. Эхиримжи юкъуз коронавирус акатай 152 кас дульздал акудна.

Гъа са вахтунда дуухтуррилай начагъ хъай 18 279 кас (эхиримжи юкъуз - 94) сагъар хъийиз алакънава. Санлай къачурла, республикада 966 402 кас ахтармашнава. 3 114 кас, амайбуруй чара авуна (изоляция), къвалера ава. Дагъустанда коронавирусдик 1 043 (эхиримжи юкъуз - 5) кас къена.

"Муаллим" ктабдикай

Максим Тагырович Алимован "Муаллим" ктаб Дагъустан Республикадин Гъукуматдин премия гуниз теклифнава

А.А. Гъусейнов,
РАН-дин академик, РАН-дин философиядин институтдин илимдин рөгъбер

Жуван умъурдай са легъзе рикел хтуники, и фикир за интервьюда "Муаллим" ктабдин автор **Максим Алимов** азарлуяр. Чехи гъукумдар Тамерлан кучукнавай, Самарканда авай Гур Эмиран мавзолейдиз гзаф ийсар идалай вилик фейила, за сифте къиле акъвазнавай виридалайни чехи сурун гъумбетдиз фикир гана, ам за Тамерлан гъумбет яз гъисабнай. Амма зун гъалатлай хъанвай. Тамерланан гъумбет мансад тир, гъа заз сифте акур чехи гъумбетдин вилик квайди. Чехи гъумбет адан муаллимдинди тир. Малум хъайвал, Тамерлан вич вичин муаллим Мир Сеид Берекедин квачерив кучукун талабнавай. И кар за рикел хвена. Журналист Максим Алимова вичин ктабда гъар са инсандин умъурда муаллимди къазвай чкадин гъакъиндей рикел хизва.

Ктабдин сифте къиялай авторди академик Д.Лихачеван келимаяр гъун кутугай кар хъанва: "Муаллимвал - им искусство я, писателдин, композитордин зеъметмидай тимил зурба тушир, амма гзаф четин ва жавабдар зеъмет я".

Зун жув хуърун муаллимдин хизанды чехи хъана, гъавиялай завай муаллимдин рөгъбер тушир къвалах фикирдиз гъиз жезва: гъял хъувуна къланзавай месзляр авай мектеб, датланда жувал къвалахун, тарсариз къазур хъун, педсоветар, ахтармашнур. Ибурулайни гъейри, къвалин майишат, гъар экъунахъ малир чулыдиз акудун, нянрихъ гек абуру гъятадиз хъиягъун, гелкъвена къани къвал ва багъ, чехи авуна къани аялар... Вири къвалахар танафус, ял ядай ийкъар авачиз, къиле тухузтай.

Ктабдай чаз лезги интеллигентдин советирин ийсарин азетдин, чешнелу рехъ авчиз: абуру аялриз чирвилер гунилай гъейри, азарлубурни сагъарна, никлерхъни гелкъвена, гъакъни халкъдин арадиз цийи меденият гъана, дуланажа дегишарна.

"Муаллим" ктабдин къилин иgit Магъмуд Абдулкеримова, зазам аквазайвал, дэвирдин сагълам руғъ вичик кужумна, ам вичин аямдин гъакъи-къишикли, дуъзвал тестикъардай жанлу чешне я. Са интервьюда ада Некрасован рөгъим чукъурун извир гази кулахъ, инанмиш жеда хъи, шаирдиз хъиз, ам патални абуру азетдин гъурчег въя, зурба метлеб авай келимаяр я. Вичиз хъсандин чизвай, вичин иштираквал аваз къиле фенвай вакъиляркай къелзазайбуруз ихтиарлувилелди ихтилатзай автордихъни азъзва.

Ахчегъ райондин Хуъруйгин хуъяр тир Дагъустандин халкъдин шаир Хуъруйгъ Тагыран хва Максим Тагырович хуърун мектебда Магъмуд муаллимдин ученик тир. Университет кутягъайдалай куулухъ ам къвалахиз хай мектебдиз хтана, а чаваз виликан адан муаллим Магъмуд Абдулкеримовакай директор хъанвай.

Магъмуд Абдулжелилович "Просвещение" фондунин къиле акъвазайла, Максим Тагыровичкай адан заместитель хъанвай.

Муаллимдикай кхъенвай ктабни ихтиин мукъвавилин, руғъдин алакъайрин нетика я. Ктабдин къвед лагъай пай РД-дин лайхху муаллим Магъмуд Абдулкеримован тіварунхъ галай, 2008-йисуз арадал гъай "Просвещение" фондунин къвалахиз бахшнава. Вич кардик ака-

тифатлу Дагъустан" къенин ийкъан къилин проектирай сад я. Европадин мединент илек фейли 18-асирдин дэвирдиз "марифатдинди" азарлуяр. А дэвирдин къилин идеяр инсандин къа-нажагъувилыхъ, жемият акултува адалатлу авунихъ галаз алакъалу тир. Гележег чун ам тукъурунин ага-къалдади фад алукузава. Гъавиялай тайнусузилин ва датланда дегишвилер жезвай вахтара яшамиш хъуниз къабил социальный институтар арадал гъун важиблу я. И кар патални инсанри масакла фатумун ва абуру масакла яшамиш хъун тегибяр я.

Философ И.Канта марифат инсан акулбулагъ туширвилин гъалдай акутун яз гъисабнай. Дуушуышдай тушиз и мукъвава (18-ноябрдиз) Госдумада "Образованидин гъакъиндей" къанундик марифатдин къвалахарл властдин органин разивилелди машгъул хъунин дегишвилер кутуна. Гъавиялай хуърун чкада марифатдин "Люминари" центр арадал гъун лап кутугай кар я.

Ктабда камалэгъли Конфуцийдин келимаяр гъанва: "Вири умъурда мичивилиз лянет ийиз жеда, гъа са вахтунда са гъвечи шемни къуъзир жеда". И дуушуышда "Просвещение" фондунин вичин шем, маса деятелихъ галаз санал вичин келимаярн "Люминаридин" дарматдин цял алай, Дагъустандин халкъдин шаир Хуъруйгъ Тагыра инсанрин арада марифат чукъурай Хуъруйгин хуъре куъкъурана.

Эхиримжи вахтара жуъреба-жуъре пешейрин ва алакъунрин сагъиб тир инсанрикай гзаф ктабар пайда хъанва. Амма абуру вири жемиятдин арада эгъмият авайбуру, вахтунихъ аямдихъ галаз къазвайбури жезвач. М.Алимова тукъурунай, къелдайбуруз теклифнавай "Муаллим" ктаб ана къваларнавай темайрин, идеярин цийибилелди, къарагъарнавай месэлайрин важиблувилелди, материал гунин пешекарвилелди тафаватту я. Автордихъ журналистилини, писательвилин къвалахда тежриба авайди чир жезва.

Винидихъ лагъанвай вири гафар

фикирда къурла, "Муаллим" ктаб Да-

гъустан Республикадин Гъукуматдин

премия патал къваларнавай лайхху яз

гъисабзава.

Эседуллагы Мамедован -100 йис

Ш.ШИХМУРАДОВ

Тар - цүквери, адал алай емишири, гайи бе-гъерди, инсан ада халкъ патал авур хъсан кари гүзелдиз къалурда лугъуда. Инсандин агалкъунрин бинеда сифтени-сифте на-муслу зегъмет ава: ада ам - баҳту, куруу умумъир яргы ийид; умумъир халкъдин ду-ланажа хъсанаруныз баҳшавуни, аквадай хътиң гел туни инсандин къвезмай несилири вичин твар разивиледи, хушвиледи квадайдахъ инанмишвал гуда. Гыа ихътинбу-рукай яз хъайи рагъметлу Эседуллагы Межидовичан тварни хъсанвал чир жедай не-силири чими келимайралди рикел хизва.

Эседуллагы 1920-йисан 20-декабрдиз Самурдин округдин Кучунрин хурье кесиб лежбер, жегыил чавуз Бакуда нафтадин мяденра фялевал авур Межидан хизанды дидедиз хъана. Буба фад кечимиш хъана, а чавуз хчин анжах пуд 100-йис тир. Къве рушни гада Пери дидеди тэкдиз тербияламишина.

Четин йисар тир. Гъвччи хурьера мектебар авачир. 1-4 классар Эседуллагы, тэкдиз 7 километрдиз физ-хъвез, къуншиллай Гъувандал къелна. Ахпа Ахцегърин интернатдиз фена. Вири четинвилериз дурум гана, 7-класс күтъягына, Эседуллагы 1936-йисуз Дербентдин педучилищедиз гъахына. Агалкъунралди къел-заявай студент ана хъсан математик яз машгъур хъана. Къелунрин эхиримжи къве 100-йисуз ада педучилищдин комсомолдин тешкилдизни реъ-бервал гана. 1940-йисан майдиз студент Э.Ма-

дин лекторвиле тайинарна. Ахпа пуд 100-йисуз Москвада Высший партшколада къелна хтала, 1948-йисуз, Э.Мамедов ВКП(б)-дин Докъузпатарайкомдин 2-секретарвиле, гъуль-лай райисполкомдин председательвиле, 1950-йисан сентябрдиз райкомдин 1-секретарвиле хъяна. Сифтени-сифте къайда-назам мягъемарунилай башламишна. А девирда Усугъчайдал къалахиз хъайи къалажухви А.Мимерзаева къейдизавайвал, Э.Мамедов халкъдиз фу гайи, районда газа хъсан къалахар авур хва я. Икел, Къурушин ГЭС арадап атана.

Намуслу инсан - тешкилатчи - регъбер

медов комсомолдин Дербент райкомдин бю-родин членвиле - пионерихын шольникрихъ галаз къалах тухудай отделдин заведуючий-виле, са шумуд йикъалай лагъайта, райкомдин 1-секретарвиле хъяна. Гъуль-лай ада ИУУ-да ачухнавай 5-7-класслиз тарсар гудай муаллимии курсар, ахпа заочнидаказ пе-диститутни ақъалтарна.

1942-1943-йисара жегыл пешекарди Хив райондин Хъукъварин хурун ирид 100-йисан мектебдин директорвиле къалахна. Фронтдиз къумек патал мектебда, хурье гульптар, эл-жекар хурун тешкилна. Гъуль-лай ихътиң къиль кутун, чешне амай хурьерили чыкана.

1943-йисан эхирра Э.Мамедов ВЛКСМ-дин Хив райкомдин 1-секретарвиле хъяна. Ам и къалахдивни, вичиз хастирвал, еке ашкын-гъевес авал эгеччина. Хурьерили физ, жегылар гъавурдик кутаз, гъяддин йикъарани зегъмет чыгун, фронтдиз къумек яз, танкарин колон-на арадап гъун патал комсомолри пулдин тақыттар къватун тешкилна. Икел, 1944-йисан 31-майдиз акъатай "Дагъустандын правда", 3-июндун "Социализмдин пайда" газетрин сифте чинра хъченба:

"Москва. Кремль. И.В.Сталиназ. Играли Иосиф Виссарионович! Красный Армиядин тарихдин метлеб авай гъалибиилери рузы-ламишнавай Дагъустан АССР-дин Хив рай-ондин комсомолри ва жегылри чи баркаллу армия яракъламишун патал 315 ағъзур манат пул къватына. Къуй и тақытари душмандин ви-нел тамамвилелди гъалибвал къазанмиш-нин кардиз къуллугърай. ВЛКСМ-дин Хив райкомдин 1-секретарь Э.Мамедов".

"Дагъустан АССР, Хив. ВЛКСМ-дин рай-комдин 1-секретарь юл.Мамедоваз. Красный Армия яракъламишун 315 ағъзур манат пул гайи Хив райондин комсомолпиз ва жегылриз зи чими салам ва Красный Армиядин патай чухсагъул. И.Сталин".

Жегылприн башчи а чавуз "Ватандин Чехи дяведин йисара къегъал зегъметдай" меп-далдиз лайхул хъана. Гъуль-лай партиядин райкомдин пропагандадин ва агитациядин отделдин заведуючийвиле къалахзаявай Э.Мамедоваз 1945-йисан сифте къипера Махачкъаладиз эверна ва ам партиядин Обком-

на, агъалийриз гъилин зегъмет хейлини къези-ларна, абуруз и чавалди тақур регъятвилер, колхозрин экономика акваз-акваз хаж хъана. 1953-йисуз Дербентта сельхозактивдин сове-щанидал окружкомдин председатель Ибадуллаев Керимова икел лагъанай: "Вири рекъе-ри планар артухи алаz тамамарзай тек са район ава чахъ. Ам Докъузпатарайкомдин район яз".

1951-йисуз Докъузпатарайкомдин район, Дагъустанда сифтебурукай яз, тамамвилелди электричество-водалди таъминарна. Гъакъини къунши-даллай Цхеузырз, Тагъирхалприз ва маса хурьерили экв гана. Экономика вилик туху-най, район тамамвилелди электричество-водалди таъминарна, къазанмиш маса агал-къунрай Эседуллагы Межидович Ленинан ордендиз лайхул хъана. Ам, кабинетда ацу-къина, телефондай буйругъар гунал машгъул жедайбурукай тушир. Гъалтзай четинвиле-риз экъеччун патал къуль сифтени-сифте вичи кутадай. Чидайбуру, санал къалахай-буру Э.Межидович хуш къилихрин, вич къус-ни вине къан тийидай, игътияж авай касдиз къумек ийиз гъазур, виринрив агаъдай, фурс, дамах гвачир къенинсан хъиз рикел хизва.

Дагъустандын халкъдин дуэтур Азедин Мурадович Эсетова и мукъвара чаз ихътил ихтилат авуна:

- 1950-йисар тир. За Усугъчайдин юкъван школада 9-классда къелзай. А 100-йисар са классдай виниз тир классдиз экъеччун патал хейлини предметтрай имтигъанар вахкузтай-ди тир. Чна биологиядай экзамен вахкузай-ла, чи классдиз райкомдин 1-секретарь Эседуллагы Межидович атана. За ва мад са шу-

Ахцегъя ГЭС эцигиз башламишна, ам куль-таягъиз тежэс са шумуд 100-йис тир. 1955-йисан октябрдиз Э.Мамедов КПСС-дин Ахцегъя рай-комдин 1-секретарвиле хъяна. Йисни са шумуд варз арадай фенач - Ахцегъя ГЭС-ни эцигиз, кардик кутуна. Ахцегъя къалахай-руд гуд ийсузни планар артухи алаz тамамарзай тек са район ава чахъ. Ам Докъузпатарайкомдин район яз".

Ялахъярин мектебдин директорвиле, хур-рун Советдин председательвиле, гуль-бийлай "Лезги газетдин" культурадин отделдин редакторвиле къалахай Казим Казимова мукъвал-мукъвал рикел хиди:

- Хурубын Советдин председатель яз, зун Эседуллагы Межидовича галаз тимил гурушуши жезвачир. Заз а касди садрани сес хажхана, са нин ятланни геле къекъевна акуди туш. Виридав сад хъиз эгеччай, гъиль-гъиле вугана, зегъмет чугувадай... Вичин патарив ада асул тъисайдай хурубын чкадай тир хъсан кадрияр къватына. Заз Э.Мамедов дагъ-дин къакъан хурьера, бюродин членарни галаз къевз, чкайрал заседанияр тухузни, Мугъяндин къышлахрал чубанрин кумайрикни, республикадин чехи мярекатрани, хурун-эгълийрин меъхъеррикни - виринра акуна. Къусни дамах, фурс гвачир, гзаф къенин кас-тир. Хуруриз атайла, сифтени-сифте кимел

фидай, агъсакъаларин меслятирихъ яб акал-дай, виринра гъихътин гъалар, месэлэйр ава-тла чирдай, бязи месэлэйр гъя чкадал гъял-дай. И бажарагъту регъбердин камаллу на-сигъятирай заз вири умумърда тарс хъана...

1961-йисуз Э.Мамедовын партиядин Обкомдин лекторвиле, ахпа орготделдин инст рукторвиле, 1962-йисалай Кирован тъварунихъ галай типографиядун, гуль-бийлай КПСС-дин Обкомдин издательствдин директорвиле къалахна. Махачкъалада Насрутдинован про-спектда авай газетринни журналрин комплек-сдин къакъан дарамат эцигунники къил кутурди Эседуллагы Межидович я. 1981-йисуз пе-ни-сиядиз экъеччайла, ДГУ-дин проректордин студентар тербияламишнунин рекъяр къумек-чи яз, тежрибалу агъсакъалди вад общежи-тида яшамиш жезвай жегылар тербиялами-шнунин къалахдиз ирид 100-йис къван бахшна.

Эседуллагы Межидовиччани адан умумърдин юлдаш Анна Федоровнадин хизанды къуд велед (пуд хвани са руш) чехи хъана.

1996-йисан январдилай Э.Мамедов чи арада амач. Рагъмет хурай вичиз. Адан ишигълу къамат, умумърдин гелер чидайбу-рун рикелай садрани акъатдач.

Къейдна къанда хъи, ихътил лайхул кас-дин тъвари эбди авун патал икъван чавалди са карни авунвач. Кучун-Къазмайрин хурубын агъалийри, мектебдин муаллимри гъеле 2002-йисан июндиз школа Э.Мамедован тъвару-ният ягъунин гъакъиндей къарап къабулнай. Вучиз ятланни, къени къилиз акъуднавач. Адан бүст хурубын клубдин, гъакъини Усугъчайдай райондадин дараматдин виликни эцигайтла, кутугай кар жеда.

» ...Экономика вилик тухунай, район тамамвилелди электричество-водалди таъминарна, къазанмиш маса агал-къунрай Эседуллагы Межидович Ленинан ордендиз лайхул хъана. Ам, кабинетда ацу-къина, телефондай буйругъар гунал машгъул жедайбурукай тушир. Гъалтзай четинвиле-риз экъеччун патал къуль сифтени-сифте вичи кутадай...

Халкъди генгвилихъ кам къачуна. Вич къиль авал, райондин вири къуллугъчияни галаз ам къалахиз мукъвал-мукъвал ГЭС-дин плоти-надал агадай. Чехи къуллугъдаль алаz, ада садрани дамаҳдичир, гъамиша зегъмет чуг-вазвай агъалийри арада жедай, вичини абу-рухъ галаз санал къалахдай. Чубанрин патав физ, абурун гъалар чирдай, лежбэррал къиль чугурла, түрэз къуна, цан цадай, векъиз фейила, дергес къачуна, векъ ядай...

Дагъдин лап четин шартлара Къурушин ГЭС эцигуну райондин тариҳда къетлен чка къазва. Балкъланраллаз Эренлардин кланиз физ, ана виряж авахъзайвал цел ГЭС эцигун патал райондин колхозрин умуими совет теш-килна. Адан къилени кар чидай викъель дагъ-ви хва Азаев тайинарна.

Къанерикай цлар къаз, гъуль чаяр ге-гъеншариз, рекъер түкүфурна. Лопаткаяр къуль-нүз яна, рекъер түкүфурзиди фидай. ГЭС эци-гун вири халкъдин къалахдиз элкъевна. Герек материалар еке азабриди чкадал агаъдарна...

А чавуз авайди Къурушин Гэнгельсан тъварунихъ галай колхоздин "Урал ЗИС" мар-кадин тек са машин тир. Яргъивилел 12 метр алай 120 турба шофер Вавилова гъуль-түз, къекъеве четин рекъерай Шалбуз дагъдиз акудуда. Бязи тадаракар гъатта Австриядайни гъана, ГЭС-дал эцигна. Къейдна къланда хъи, зегъметда чешне сифтени-сифте 1-сек-ретарди вичи къалурзайвал. Къавчелай хтун-на, къве гъил къакъажна, виридахъ галаз са-нал ада вичини зегъмет чугувадай.

Икел, са йисни зуран къеене а четин шартлара надир объект эцигна ақъалтарна. Нетижада хурьер Ильичан лампайри ишигълаван авуна, тоқдин регъвер, молотилкяр кардик ақат-

муда билетар къачуна, жаваб гуз гъазурвал агъз эгеччина. Къве деңкъири алатнай - за жув жаваб гуз гъазур тирдакай малумарна. Муаллимди - биологди ихтияр гана, зун дос-кадив экъеччина. Э.Мамедова и арада лагъана: "Гъуруметту балаяр, квезд, зун атанва ла-гъана, къусни киче жемир. Зун ахтармишиз, гъузчывал ийиз вай, квезд къумек хурай ла-гъана атанвайди я...". Ахпа ада хабар къуна.

- Азедин, чан бала, квезд багъ-сал авани?

- Ава.

- Эгер ана къизилдин емишар гудай тар авайтла, вуна вучдай? - Зун, гъелбетда, фи-кирлу хъана ва за ахътин тарар жедайди туш лагъана.

- Жен ийидайди туш. Амма чна, махарик квай хъиз, жедайдай къан.

- Ахътин къелем цана, яд гуз, адакай еке тар жедалди гелкъеве кас вужятла, гъадас за аферин, баркалла лугъудай, еке гъуруметтар ийидай. Ихътин жавабдин ван хъайи секретарди зи далудиз кап янай, чи муаллимдивай и ученикдиз мад гудай суалар авани лагъана жузунай. Ада аферин лагъана, заз "вад" къи-мет эцигна, фена ял ягъун буйргъай.

Э.Мамедов гъилихъ-къвачихъ берекат галай инсан тир. Никълер техникрив, чурап векъин таяирив, фермаяр маларивни лапагрив аца-на. Икел, анжак са Къурушин колхозрихъ 120 ағъзур, районда санлай 200 ағъзур лапаг, 10 ағъзур къарамалар, къве ағъзур балкъан авай.

Районда маякем къайда-назам, гъахъ-адалат тунвай. Хурьерай Усугъчайдай са дерди авал фейи как кар түкүлүн тавуна хкве-дачир. Бюрократизм тамамвилелди тергнавай. Халкъдин девлет тарашиз, вара-зара ийиз тадачир.

Веревирдер

Хизан гъикі хульда?

Мердали ЖАЛИЛОВ,
литературадин отделдин редактор

ХИЗАН обществодин бин-бине я лугъузва. Дүгъриданни, общество инсанрин алакъайрин чехи тешкилэт ята, хизан гъвеччи тешкилэт я. Вична са ивидин, са тебиндигин инсанрик хъянвайди.

“Са ивидин” лагъайла, дүз гъавурда акын герек я. Дидедини бубади санал арадал гъанвай инсанар: рухвяр, рушар, хтулар, птулар ва икі мадни.

Тебинни гъак я. Бине сад тир инсанрин квартал. Ина ивидиз мукъва са шумуд хизан хъун мумкин я. Месела, са шумуд стхадин хизанар. Тебинри сихилар, сихилприн тухумар, тухумрини магълеэр, хуърер, чехи обществояр арадал гъизвайдал шак алак. Са хуре са шумуд рекъерий мукъва-къили хизанар гъалтад. И карди хуърерин садвални, мяджемвални арадал гъизва...

Аквазайвал, хизандин мяджемвили, садвали, гъунарлувили, адтерини алакъайри вири обществодин, санлай государстводин къуватлавал, адлувал, мяджемвал, садвал арадал гъизва.

Сада-садаз гъуърмет, ихтибарвал, сидкыдин күмек тийизвайбурукай хъсан хизанар бажагъат жеда. Зун гъеле хизандин бине арадал гъизвай къанивилкай, папанни итимдин мутьуббатдикай, сада-садан вилик жавабдарвилай рахазвач.

Мутьуббат, ихтибарвал, жавабдарвал, къайгъударвал авачизни къуватлу хизанар бажагъат арадал къведа. Са гъихтин ята девлеттар, лезетра, къулайвилера, къуллугъра вил туна эвлениши хъайи гзаф жуытер фад ва я геж къакъат хъийизвай, гъатта са къатл аяларни аваз, хизанар чклизвай дұшшұшар гзаф я.

И кар базардин алакъайрин, лугъузтайвал, “циий демократиядин” девирида мадни гужлу хъянва. Бязи чешмейри къалурзайвал, гъар вад лагъай хизан чклизва. Чкана, арадал хквездайвал, къалурзайвал, папанни итимдин мутьуббатдикай, сада-садан вилик жавабдарвилай рахазвач. (?)

Пара хизанра 1 ва я 2 аялдилай артух тахъунини чун гзаф суалра твазва. Зи фирирдалди, къилин себеб жегиль диде-бубайрих хизан хъудай мумкинвал тахъун я. Я кар-кеспидик квачиз, я къвал-юг авачиз, хизанар арадал гъун, хъун лап четин месәладиз элкъенва. Гзаф хизанар чуккунин асул себебни гъам я: кесивал, пакадин ийкъаш инаннишсузвал, обществодин бейтерефвал...

Хизанар чуклурзай маса терефар чи обществода фадлай дувул янавай социальны “азаррих” - алкоголизмдих, наркоманиядих, чалкечирвилых ва маса себебрих газал ала-къала я.

И дестеда гъам итимар, гъам папарни садхызы гъалтава. Им, са шакни алазис, гъайиф чулагвадай гъал я. Амма Дағыстандин шартлара, чи милли хизанра са 30-40 йис идалай вилик ихтигин гъалар гъик хъана гъалтайди тир. Ичкибазвал, наркоманвал, гъашервал, пулдих жува-жув, жуван намус, гүрчегвал маса гун - ибур “базардин алакъаяр” лугъудайда багъишнавай савқатар тушни бес!

Хизан хъудай “хъсан рехъ” жагъурун патал гила чи папар (рушар), итимар (гадаяр) тефизвай рехъни савда амач. Аялриз килигдай, хизандих, иллаки яшлубурух гелкъведай мажал парабурух амач. Ибурал жуыреба-жувре сектайриз, чинебан дестейриз, гъатта террористрин жергизр физвайбурун алава жезва.

Диде-буба къилел аламачир аялар чиниз гагъ Сириядай, гагъ Афганистандай, масанрайни хиз аквазва.

Аялар хъуз тақланз, амма хазвай, ахпа чагъяр тұна, катзавай дидеяр, бубаяр гъиккван хъанва! Аялрап алверзавай тапан “духтурарни”, тапан “къайгъударни” гъиккван хъанва?

Вири и кари чи обществодивай мяджем къанун-къайда хүн, къил-къилик квай законар къабулун, аялрин ва хизанарин (дидедин ва бубадин) гъакъиндайни маҳсусдаказ къайгъу чу-гун истемишзала. Аялрин кариин, хизанарин ихтиярии рекъяй гъатта Президентдин патав Уполномоченныйирик къуллугъяр тешкилүни чи фикирдин дұзвал тестикъарзала.

Амма хизанар чуклурзай, хизан кутуниң къил къакъудиз тазвай маса себебар “циий демократиядин векилри-девлетту чиновникри, депутаттри, масабуру” чи инсанрин бязи къатариз къалурзай чешнегирих, Европадин “лап түккөвей цивилизацияр” пропаганда авунихъ газаз алакъапу я. Гъик хъи, пул, деңгелет, мумкин-вилер гзаф хъайила, цийи жеғып папар вучиз гъидач? Цийи жеғып итимар вучиз жагъурдач?.. Аялар, хизанар хъуз къил тәрдәни?..

Чи телеканалрай ихътин сюжетар югъ-ийфиди къалурзава. Чи сөргенейрин вири “гъеттер”, саки вири чиновникар, депутаттар, карчи олигархар са Россиядин гражданар яз амач. Бязибуруз чеб шумуд гъульзұз фейиди ята, шумуд папар эвлениши хъанатла, гъина вуч аялар аватла, чизмач. Ихътин чкада мяджем михы хизанар? Ва-фалу, бахтлу аялар?..

Са уполномоченныйиривайни ихътинбурун вилик пад къаз жедач. Марифат масад хъанва.

Риқлән чи аял вахтар, дияведин гъульзұннин лап залан ийсар ххөзэза. Пудалай тәмимл аялар авайди а члавуз бегъем хизан яз гъисабдачир.

Аял хана, хъуз жедач лугъудай я диде, я бубани гъалтдачир. Буба къилел алатна ла-гъана, аялар къучеда твадачир. Стхади стхадин, амледи амледин хизанарин (аялрин) иесивалдай. Вири етимарни ялгъузбэр! Пулсуз гузвой түүнин, партални аялриз государстводин къа-юмвилкин квай! Абурукай сағълам, вафалу, ма-рифатту итимарни, папарни, пешекарни, фя-леярни, регъберарни хкатзайвай...

А ийсара чи обществода маса къанунри, къайдайри, къилинди, инсанвилли марифатди, сада-садан патахъай чуғазвай къайгъударвилли, хиве гъатзайвай жавабдарвилли ағавалзайвай.

Альвердини коррупцияди, тапаррини гүлләйри, къуырьукрини чуырьукри - вай!!! Ихътин шартлара аялриз пул тағузай алimentiщикарни, бубайриз аялар къалур тийизвай дидеяри, аялриз ерли ябни тағузай чалкечирләр тәмимл жедани?

Ибур асул гъисабдай алкоголикарни, наркоманарни туш. Тұхбур я. Члиз чи вучазватла я чизвачир, я чиз, кваз тақъазвайбур...

Ихътин общество сағъламди, мяджемди, четинвилериз дурум гудайди, инсанар къадирлубур, гъейратлубур, зегъметдал ашукубур, гъа-хъвиллиз гъульметзавайбур бажагъат жеда.

За и веревирдер къиниз и мукъвара “Российская газета”-дай (2020-йисан 17-августдин нұмра) кіелей “Папа как институт” (“Бубадин дере-жа вуч ята”) макъаладини къуват гана. Ам журналист Елена Яковлевади РФ-дин Президентдин патав гай инсандин ихтиярар хүнин рекъяй Уполномоченный Татьяна Москальковадих газал авуныв сүбгет я. Ана къейднавайвал, 70% арзаяр аялриз алimentiщикар ағак тийизвай дидеярилай къевеза. Къуз лагъайтла, хизан чкрайла, аялар асул гъисабдай дидеярин патав гумукъазва.

Гъа и шартлара алimentiщикар тир бязи бубайриз аялар ахквазвач. Къалурзава дидеяри.

Макъалада къейднавайвал, аялриз 2019-йис-зуд алиментщик тир бубайрилай ағак тавур пулары 151 миллиард манат тешкилзала. Ида күн гъакъиндай шагындаузды? Гъик чехи жеғезва чи аялар?

Аялар газал тек амукъазвай бубаярни тәмимл туш. Абурун гъал генани четин я. Диде катнава, бубадиванни къвалахал физ жезвач. Пабни хквездеч...

Гъиккван гъайиф къедай кар ятланни, чи ху-рерарни ихтигин “цивилизация” ағакъанавай дидеяри, бубаярни гзаф жезва...

Вуч авун лазим я? Марифатдин къадакъарь авачир чкада тақвадай жуыре чулағ чешнен жедач. Чина са месәла вири дөрежайра гъилий-вилля вегъенвайди за винидихыни къейднава...

Сардар АБИЛ

ДАГЫУСТАНДАЙ газаф халкъар, да са кесип жагъурун, дулана-жагъдин гъалар хъсанарун, яргын пулар къазанмишун патал кеферпатаң яргъал шегъерьиз физвайди сир туш. Бязи көлиз фейибур, эвленишиши хъана, хизанар арадал атана, ватандивай миңхиз къакъатна амукъазва. Анра хъсан къвалахал хъайибуру, хтана ме-хъерарна, вичин свасни галаз хъфена мад къвалахар давамарзва. Гзафбу-ру, къвалахал патарал ийизватаны, ватандих галаз алакъаяр квадарзава. От-пушкириз хтай вахтунда, чил, къвал, түккен, маса са вуч ята къачуна, чипин багърийин, яни диде-бубайрин, вахар-стхайрин тъварунихъ яна, хъфизва. Ва-тандиз хтайлай яшамиш жедай, хийр гудай чка къвал эңгиздай чил, маса мум-кинвилер жезва.

Цүд ийсуз Тюменда къвалаха, га-туз отпусқиз хтай Марифатаз, къвал къачуна, вахан тъварунихъ ятъиз къан хъана. Ваха наразивал ганац. Къачур къвал вири шейэрни авай, цийиз ремонтарни авуна түккүрнавайди хъана.

Мариятни Марифат

- Марият вах, ваз фадлай Дербен-тда яшамиш жез къланзайвайти. Чун Тюменда амай къван вахтунда, ваз ви къвал жедалди, и къвале яшамиш хъулы. Жуван къвал хъиз ишлемешша. Заз кирини лазим туш, анжака цин, экверин, газдин, вуна ишлемешша зат-тларин пул це. Буржар аламаз тамир,

- къачур къвалер вахан къачихъ яна, къвалин документар ва күлгегар адаб туна, Марифат Тюмендиз хъфена.

Итимдих галаз чара хъянвай Ма-рият, вичин къве аялни галаз хтана, вири шартлар авай къвализ күзы хъана. Къвед-пуд ийсалай отпусқиз хтайлани, Марифат вичин вах инжилу тийиз алакъазава. Марифата вичиз Дербен-тдин күзы жез къланзайвайдакай вахаз хабар гана ва вичин къвал гатауди азад авун тәлабана.

- Къвал зиди я. Жуваз къвал жагъура, - жаваб гана Марията. Марифата адан гафар зарафатрай къуна. Мад къвалин месәладайкай рахун тавуна, гатуз вири гъа-хъ-гъисаб авуна, ам ватандиз хтана. Вичин къвалин ракларихъ тхай ам ваха къенез ахъайнан.

- Вун шейэрни газ изиз вучиз хтанвайди я? - хъел кваз хабар къуна Марията.

- Я чан вах, за къве вацран вилик ваз хквездакай хабар гайди тир. Вуна къвал азаднавачни? - секиндиз хабар къуна, Марифатаз къенез гъа-хъз кълан хъана.

- Акъаз! Вун гъиниз я? - вахан хура гъиль аклұрна Марията.

- Зун жуван къвализ хтанвайди я.

- - И къвал, чан вах, зиди тирди ваз хъсан чизва. Зун ина яшамиш жез цүд ийс. Документарни къвачихъ галайди я, къвални зиди я. Вун ина са касни туш. Алад ваз гъиниз кълантлани, - Мариятта вахан хура мад гъиль аклұрна.

- Заз ви гъульзұлар хъсанзайвайди ақвазва. Бес я зарафатар авуруди. Экъечи, къерек хъулы, зун яргъал ре-къяя хтана галаттана.

- Зарафатар вучтингур я? Зарафат туш. Алад жуваз гъиниз кълантлани, амма къвализ мад хквемир! - Марият раклар ақылз кълан хъана.

- Я руш, вун дили хъанвани? Ваз тах янавани? Ваз вуч хъанва?- Марифатаз генани вахан гафарихъ ағзас къланзава.

- Завай къвал къакъудиз къланзайвай, тах янавайди вун я! Къекъечи, за раклар ақылзаша!

- - Дүрдиданни, вун кими хъанва... Исятда вуна зун къенез ахъай тавур-

та, пака за вун судиз гуда. Вуна гъакл чун беябумри!

- Зи тъварунихъ галай, цүд ийсан къене яшамиш жезвай, налогарни вири гузай хсуси къвалерай иесияр акъуддад ихтияр са судизини авайди туш. Ваз гын судиз къантлани алад! - Марият раклар къене патай күлгег-риг ағална.

Марифата газаф раклар гатана, зен-гер яна, амма Марият раклар ачух хъувунач. Ваха ийизвайбүр зарафатар туширдан ам гъавурда ақуна. Яргъалды түб сара къуна ракларихъ галамукъына, эхир, мугъманханада ийф акъудиз фена.

... Пакадин юкъуз са шумуд се-ферда Марифат вичин къвализ хъфиз алахана, амма ваха раклар ахъайнан. Маса чара тахъайла, намуси къабул-зава-чирилтани, ам вахалай арза газ милициядин идарадиз фена.

- Ам къвалин иеси я. Завай ада-гаф лугъуз жедач. Квекай вуж гъа-хъ-ята, судди къил ахъудрай,- къвалин документар Мариятав вахкана, хъфе-на милица.

- Я руш, бесрай авур кими ам-лар. За ваз авур хатурдай вуна заз хъийизвай гъуърмет яни? Цүд ийсан

ке-тие вуна

Идрис Шамхалован - 140 йис

Сад лагъай драматург ва сөгънечи

Мердали ЖАЛИЛОВ

2020-йис лезги милли драматургиядин ва театрдинни бинеяр күтүрбүркай сад тир **Идрис ШАМХАЛОВАН** юбилейдиндин тир. Еке сөгънейра, гурлу гъалара и вакъия къеид ийиз хъанач. Себеб вуч ятла, вирида малум я. Коронавирус луғъудай завалди мукъва касарни чебчипай къақъатуниз мажбурна.

Риклэз кланз, акакъ тавунвай крат садни къвед туш.

Амма Идрис Шамхалов хътиң векилтин юбилеяр риклэз алудиз жедайбур туш! Гъикъ хы, ада чи халкъдин руғъдин күтүрлада тунвай гелер квадариз тежербур я. Литературовед, илимприн доктор Къ.Х.Акимован "Лезги зарияр" ктабда - справочника къеиднавайвал, И.Шамхалов чи миллетдин тъвар, ад вичин вахтунда Кавказдин ва Закавказъедин халкъарин арада аршдиз хажнавайбурукай "сад лагъай драматург, режиссер ва актерни" я.

Адан къелемдикай чи сөгънейра гилани устадвиледи къалпурзай драмадин эсерар - "Периханум", "Кавказдин дяве", "Куругълы" ва масабур хкатна. Абурукай чи классика хъанва!

Политологи ва күтүрлөглиги къеиднавайвал, "театр авачирдаз вири патарихъай чранвай, руғъдиз къуватлу ва вичин кылдинвал (суверенитет) авай халкъ, миллет луѓъуз жеда".

И гафари чаз Идрис Шамхалован ирс, дережаяр, метлеблувал гъикъван маналубур ва важиблубур ятла, генани хъсандин раижзана.

Лезги милли театрди вичин кыл 1906-йисалай кутурдини тарихда гътнава. Ам сифте яз Идрис Шамхалова лезги чалал кхъай драмадин эсер "Буржали" сөгънедал эцигай яис я! Чи къунши халкъарин тежрибадал вил вегъелья, аквада хъы, күтүрладинни искустводин ва литературадинни дережайрай чун абурулай са күсни къулухъ хъанач. Са бязи рекъерай хейлин вилик квайдини субут жезва!

Генани алаба авун кутугнава: Идрис Шамхалов вири Дагъустандин драматургиядин бине күтүрбүркайни сад я!

1935-йисиз Ахцегърин гъевескарин театрдин дестедикай государстводин дережада авай пешекарин (пешекарвилин) театр хъана! Идрис Шамхалов гъа члавузни лезги сөгънединни, драмадинни асул дестек яз амай. Гилани чи несири адан тъвар дамахдивди къазва, ирсинин таъсирдик кваз лезги драматургиядиз гъеле гъа йисара Гъажибек Гъажибеков, Зияудин Эфендиев, Насир Эюбов хътиң ва маса авторар атана.

1996-йисиз Дербент шегъерда Лезгийрин госмуздрамтеатрдин 90 йис тамам хъун къеиддайлар театрдин а чаван кылгин режиссер, чи аямдин машгүр драматург Эседуллагай Наврузбекова риклэз хайвал, къеид авурвал, Идрис Шамхалован ирс давамарун яз, сөгънедал алтавай девирда чадин авторорин "Етим Эмин", "Къазимегъамед", "Ашуку Сайд", "Сайд", "Кири Буба", "Шарвили", "Гъажи Давуд", "Ярагъ Мегъамед" хътиң драмаяр эцигна.

Ибурад "Стал Сулейман", "Дагълари эверзава", (Лев Толстойн патав хайи Мегъамед Эфендиевакай, "Къалабулух квай гаттар" (Къазимегъамед Агъасиевакай) «Дагъларай тир инсан» (Михаил Лезгинцевакай), маса тамашаярни алава жезва. Тъварарайни аквазвайвал, и эсерри чи халкъдин руғъ, къамат, къилих, чи дережаяр гзаф

терефрихъай раижзана. А эсерри, чи милли драматургиядин бинеяр хъиз, адан зурба дараматни арадал гътнава.

Идрис Шамхалова сөгънедал гъай "Периханум" тамаша, зи фикирдалди, инлай къулухъин тамашачири еке ашкъидивди, риклик къалабулух кваз, виллих хъдай ядигар я. Ихътиң къисмет тек-тукъ эсеррихъ хун мумкин я. Яни Идрис Шамхалов вири девира асул классикрикай сад яз амукъда!

Зи риклэз 2006-йисиз Ахцегъя, И.Шамхалован хайи ватанда, кылле фейи гурлу межлисни хквэзва. Ам Лезгийрин госмуздрамтеатрдин - 100, Ахцегърин халкъдин театрдин - 50 йисалай талукъарнавай. Им къетен югъ тир. Ахцегъвийри неинники чи милли ва чинин халкъдин театрар арадал атунина рекъер вере-вирд хъувуна, гъакъ абурун бинеяр күтүр ватанэгълидин тъварцизни еке гъуреметзавайди къалпурнай. Ахцегъвийри ва хтанвай мугъманри шад гъалара Идрис Шамхалов яшамиш хайи къвалерин цпал не-силири чехи руғъдин инсан эбеди яз риклэз хунын лишан - мемориалдин къул ачуҳнай. Инал гзаф ксар раханай. А кар къеиднай хъи, Идрис Шамхалова вичин вири мумкин-вилер милли театр арадал гъуниз бахшна. Вичиз лагъайтла, түрк, фарс, азербайжан, араб, урус чаллар хъсандин чизвай. Гъавилий а халкъарин күтүрладикай, драматургиядикай, искустводикай хъсандин хабар авай. Гъавилий, вирина хъсан вуч аватлани, ам чи милли сөгънедални гъиз, чи халкъдин руғъдив, къанажағъдив ага-къариз алахъна. Вичи кхъеид ахалкъали, "Периханум", "Кавказдин

ицнада" драматургиядинни сөгънедални гъиз, чи халкъдин руғъдив, къанажағъдив ага-къариз алахъна. Вичи кхъеид ахалкъали, "Периханум", "Кавказдин

С.-А. АБДУРАШИДОВ,
Хъульдуң хуър

Мегъарамхурун райондин Киркарин хуърят тир Сулейман Рамазанов муаллимвиле къалахун патал Рутул райондиз рекъе твада. Чкадал ам Хъульдуң мектебда муаллим яз тайинарда. Таниш тушир хуъре азас чидай касни авачир. Хъульдуң ам мугъманрал гзаф риклэз алаш Башир Маллаевал гъалтда. 1932-йисалай 1934-йисалди ам Башир халудин къале яшамиш хъана. Вири умъурда абур арада еке гъуремет-хатур авай хванахаяр яз амукъна.

Хуърнвийрин патай еке гъуремет къазанышай С.Рамазанов Рутул райондин руководстводи НКВД-дин начальник яз тайинарна. 1934-1945-йисара ада и къуллугъ кыле тухвана. И йисара къалахун рекъе ада къалурай лайхлувири фикирда къуна, С.Рамазанов республикадин руководстводи Махачкаладиз хана, МВД-дин къурулушда жавабдар къуллугъ итибарна. Подполковникдин чинда аваз отставкадиз экъечай ам меркезда амукъна, гъана рагметдизни фена.

Хванахвадин шиир

Башир Маллаеван хизан ва Сулейман Рамазанов

Чахъ авай делиргралди, Сулейман Рамазанован умъурдин юлдаш Людмила урус дишегъли тир. Ада дуухтур яз къалахна. Абурун хизанда къве гада чехи хъана. Гъайиф хъи, чахъ абурукай са делилни авач. Белки, газетдин чинилай чин багъирин тъварар акур рухвайри чипкайни чаз хабар гун...

Башир Маллаеван хва Абдусаламан чехи руш Фатимат Башировади (ам ингилис чалан муаллим я) чав вичи баъя ядигар яз хъзвай Сулейман Рамазанова вичин бубадиз къбей "Ваз суварар мубарак хъуй, Абдусалам" тъвар алай шиир ага-къарна ва ам "Лезги газетдиз" ақындуң талабана.

Яни, киркави Сулейман Рамазанов неинки муаллим, къанун-къайда хъдай органрин къуллугъчи, гъакъни Аллагъедин патай яратмишдай пай ганвай инсан тир. Газет келзазайбурун фикирдиз чна винидихъ тъвар къур шиир гъизва:

Суварар я майдиз къведай,
Къведай йисуз мад хъведай,
Вири халкъдиз шадвал жедай
Ваз мубарак, Абдусалам!

Ваз ван хъанай халкъдин эвер,
Къазанмишиз гъалившилер,
Вун дяведа хъайи тегъер
Чаз хабар я, Абдусалам!

Дяведин къаст къилиз тухуз,
Фашистариз мумкин тагуз.
Аферин хъуй вирибуруз,
Гъа жергедай - Абдусалам!

Вун хътинбур лап сейрек я,
Чеб тарихдиз лап герек я,
Чи Ватандин куын дирек я,
Вун сағълугъ хъуй, Абдусалам!

Гила жув хуҳ иердаказ,
Жуван лувақ Майрамни кваз,
Фулфанд вацун ятарни хъеаз
Са кеф чугуз, Абдусалам!

(4-май, 1985-йис. Бубайрилай амай хванахва Сулейман)

Хасбулат Аскар-Сарыджадин - 120 йис

Устаддин алемдиз сиягъат

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Ийкъара Ахцеърин машгъур музейда Хасбулат Аскар-Сарыджадин 120 йисан юбилейдиз талукъ выставка ачухна. Ана Рагъэкъечдай патан классикадин скульптурадин искусстводин бине кутур зурба устаддин гъилин яратмишунар (Къ.Агъасиеван, Х.Тагыран, дагъвидин ва маса скульптура), хуси архивдай къиметлу документар, бубайрилай ядигар яз багъаз хузвай бязи заттар авай. Лишанту мярекатда райондик администрациян кылин заместитель Вадим Агъасиева, Аскар-Сарыджадин мұкыва-къилийри, аялрин яратмишунрин ківалин, изобразительный искусстводин школадин, районцадин школайрин аялринни муаллимрн дестейри, чакдин СМИ-дин векилтири ва мұгъманри иштиракна.

ССР-дин художникн Союздин член, "Дагъустандин халқын художник", "Дагъустандин искусстводин лайихлу деятели", "Къазахстандин искусстводин лайихлу деятели" чехи тіварарин ва "Знак Почёта" күве ордендин сағыб Аскар-Сарыджадин гила музейдин ядигаррз элкъевенвай шейэр къалуриз, скульптордин лайихлувителек къейдиз сифте гаф рахуналди, выставка музейдин директор, РД-дин культурадин лайихлу работник Ағымед Дагъларова ачухна.

-Хасбулат Аскар-Сарыджада яратмишунрал рикл алай, медини, көтөн бажарагъдин хизанда хъана, - риклиз эсердай тегъерда сұбыбетна музейдин директорди. - Адан буба Нұсьбет Аскарова (1870-1958-й.) Ахцеърин светский мектебда, Ставрополдин гимназияда ва Бакудин реальный училищеда чирвилер къачуна. 126 йисан яшариз акътатай чехи буба Алискер Аскаров (1812-1938-й.) 1839 ва 1948-йисара урусрин аскеррихъ галаз Ахцеърин, Ахульгодин къеллеяр хунын женгерин ва 1877-1878-йисара бұйуматдин аксина къарғай халқын бунтарин иштираки тир. Урұс, түрк, араб чалалар савадыл Нұсьбет мұлли музалатрал устадвилелди къүгъевадай. Ам гъакын лезгийрн сад лагъай художник хызын малум я. Ихтибин бубайрин велдер, невеяр тир вад хұсқай (Юсуф, Асеф, Бейбулат, Хасбулат, Асланбек) ва пуд рушакай (Сефият, Саяд, Белла) искусстводин зурба устадар, бубайрин баркаллуп крат давамарзай халис ватанпересар хъана. Абурукай гъардакай кылди рахун кутугнава...

Искусстводин рекъяй көтөн бажарагъ авай Хасбулатта вичин къуватар гъар жуъре хилера ахтармишна. Икіл, 1921-йисуз ам Москвадин консерваториядик экечизава ва азад вахтунда яратмишунин экспедицияда халқын мұлли музика ківатыз, къайдадик күтазва, шикилар چұгавазва. 1922-йисан гатун каникулариз вичин дүст Араби Жемалай галаз Баку, Тифлис шеңберра яратмишунин командировкайра чакдин меденият ахтармишава, анра машгъур композитор Узеир Гәҗи-бековашъ, бажарагълу художникар тир Азимзаде Азимовашъ, Евгений Лансередихъ, Яков

Николадедихъ галаз гурууш жезва. 1923-йисуз музыкадин рехъ тұна, Ленинграддин высший художественно-технический институтдик экечизава. Гульбұнлай Италияды пешекарвили тәжриба къачуна, 1928-йисуз Ватандын хтайди вичин вири чирвилер ва күват Дагъустанды монументальный скульптура кардик күтүніз гузва. Махачъалада - Махач Даҳадаеваз, Стәл Сулейманаз, Гъамзат Цадасадиз, Рыбинская - Владимир Лениназ, Ахцеъя - Валентин Эмироваз, Алма-Ата шеңберда - къазах халқын итіт Амангельды Имамоваз къванцикай атана хажнавай зурба памятникар (ада монументальный яратмишунар 60-дәв ағағына ава) гъадан гъилинбұра.

Парабуруз чидач, Хасбулат Сарыджак гъакыл хысын писатель ва публицистни тир. Адан къелемдикай "Къве дүст", "Къакын дагълар", "Къызилгүльдер ва цацар" пъесаяр, "Хенжел ва шиш" повесть, гъвечай гъакайыр ківатлар, гъакыл публицистикадин эсерар хкатна. Адан бязи эсерар, инъе (музейдин директорди автордин гъилин хаттарин чарар, папкайр къалурна), къени чап тавуна ама...

Райадминистрациян кылин заместитель Вадим Агъасиева чи халқын дамах тир Хасбулат Аскар-Сарыджадин юбилейдиз талукъ тир девлетту вакъеңенг выставка тешкилунай вичин ва райондин кылде авай касарин патай музейдин коллективидиз ва мярекатда иштиракзывай вирибуруз сағырай лағана. Вичин вахтунда улыкведин күльтура, искусство, илим вилик тухуз, лезги халқы вири дүньязды машгъур авур Аскар-Сарыджак хытын баркаллуп касар (Аллагайдын шукур, абурул чун девлетту) риклелай алуд тавунихъ еке метлеб авайди ва абурун чешнейралди ақылтазавай несил тербияламишун патал неинки са музейда, гъакыл школайрани, виликамаз хъсан гъазурвал акуна, мярекатар тешкилун лазим тирди къейдна.

- Рагъметту Хасбулат даш (ими) зи риклел са күсни дамаха гвачир, инсандин хатур къачуз, адас вичелай алакъдай гъар са күмек ийиз гъазур, пары къени къилихрин, сабурлу, гъа са вахтунда гъилье яратмишунин са пары ачыс къарай текъведай итим яз ала ма. Ахцеъз хтайлай, экуынахъ фад къарагъана, ам күльне магълейра къекъведай, кимерал ағасъакъарлы галаз ацуынна сұғыбеттардай, Кленез хивел хажжедай. Гъакынъатданы, хай халқын рикл күзвай ватанперес тир. Къе ам рикл хизвай күннен пара къадар сағырай, - лагъана Хасбулат Аскар-Сарыджадин хайи хтул, РД-дин лайихлу мұаллим, зегъметдин ветеран Жумрид Дагъларова.

Мярекатдал гъакыл Карабаево-Черкесия республикадин лайихлу художник, Ахцеъя Аскар-Сарыджадин тұваруниян галай изобразительный искусстводин школадин директор Мегъамедзери Гъажиев, скульптордин нөве, Ахцеърин ОШ-дин директор Мейрам Рамазанова ва маса касар рахана.

Эхирдай мярекатдин иштиракчияр высказындарин экспонатрихъ галаз мұкуваты таңиши хъана, абурун пара рази яз амукъана. Выставка ваңран эхирдалди давам жеда.

Милли къульер чирзава

Хазран КЬАСУМОВ

Лезги чал, адептар хуынз, чириуиз ва вилик тухуниз хызы, Сулейман-Стальский районда милли къульер ківачел ахқалдаруниз ва чириуизни еке фикир гузва. И мураддалди райондин аялрин яратмишунрин ківале хореографиядик центр тешкилнава. Райондин администрациядик ина вердишивилер къаучун патал къулай вири шарттар яратмишунин рекъяйни еке ківалах тухуза. Икіл, алай ийисуз Къасумхурун виликан интернатдин дараматда кардик кваз хъайи хореографиядик махсус классда асул дидбин (капитальный) ремонтрин ківалахар къиле тухвана. Алай вахтунда анал герек шейэрлди - гъузгуздин цларалди, күсрийралди таъминарун края кылилиз ақындузва. Мұкъвара хореографиядик кружок цийикла туъхкүр хъувунтай вакъеңенг таңарапламишнавай классдиз экъечда...

Ийкъара райондин кыл Нариман Абдулмуталибов хореографиядик центрда тухувай ремонтрин, таңарапламишунин ківалахрихъ галаз таниши хъана, ада аялрин яратмишунрин ківалин директор Нариман Османовахъ, хореограф педагог Индира Рашидовадихъ, къульердайбурун школада вердишивилер къаучувай аялрихъ галаз ихтилатар авуна. Икіл, Индира Рашидовади лағайвал, къульердайбурун кружок диктюндин умуми образованидин идарайрай тир 58 келезавайди желбенава. Абурухъ галаз, яшарин группайриз килигна, кылди-кылди, гъар юкъуз ківалахни тухуза.

- Къульер милли къилихдин, искусстводин, яшайышдин, күльтурадин, тарихдин, музыкадин ва эдебиятдин къақындуз тежер пай я, - къейдади Н.Абдулмуталибова. - Милли къульер чириуни халқын итіт хас тир лишанрин культура хуынзни күмекзава. Милли къульер арада хуун патал чна чалай аслу ківалахни тухуда. И кардиз районда кардик квай күльтурадин ва илимдин мергъяматлувили "Умуд" фондуни герек күмек гуда. Заз гъиле къунтай баркаллуп ківалахда хореографиядик центрдин педагогориҳъ ва тербиячийрихъ еке агалкъунар хъана кланзава.

Газет кхыз тади къачу!

Рухун РАМАЗАН, Шийи Макъар

2021-йис патал газетар, журналар кхыдай вахт эхирдиз мұкъва жезва. И кардихъ галаз алақъалу яз, заз газет келезавайбурухъ элкъвена, икіл лугъуз кланзава.

Гъуреметту лезги стхаярни вахар! Сифте нубатда, квездарлық күннен келезавайбурухъ элкъвена!

Чун яшамиш жезвай чка, чи ватан - Лезгистан, хейлип маса мулкарив текъгайла, Аллагайды берекатту чил яз халқында. Чахъ гъуль, дүзенар, дагълар, багълар... вири ава. Амма вучиз яттын ихтиян чилел умырт тухувай бязи инсанрин рикледи дар я. Гафуний кылилиз "Сағырай, лезгияр!" луғыздағы газа, кардал гъалтайла - тімил. Газа, мумкинвилер аваз, халқын думуми са кардик чин пай кутазвач, күмек гузвач, масадан дердиникай хабар къазвач, тухже жезвай нефсер ақылариз алахънава...

Заз тираждал гъалтайла къвердавай ківең гъатзывай чи багъри "Лезги газет-дикай" ківең гаф лугъуз кланзава. Са вахтара газетдин тираж 15 ағзұрдада ақын-жазай. Чи ийкъара лагъайла, 5 ағзұрдада атаванда. "Лезги газет" чи хайи чал хуынзин тақыт я. Гъавилай ам хъиник чна вирида пай кутуна кланда.

Играли газет кхызынайбүр! Күнне кү

дарда авай хизанриз савкъат яз "Лезги газет" кхъейтла, еке сувабдин кар я. Гъа и къайдада, санал, чавай чи хайи газетдин тиражни ххажиз жеда.

Күнне вири Аллагайды хурай! Жуван эвер гун заз "Лезги газет" кхыыхъ, дустар, күн сағырай! ширидалди ақылтла-риз кланзава.

Гъар гъафтеда вил ала чи хемис къал, Хуш яз гъузгуль "Лезги газет" хтунал.

Лезги халқын гъузгуль я вун, зид таб туш, Гъам гъвчидаз, гъам чехидаз я вун туш, "Лезги газет" кхыыхъ, дустар, күн сағырай!

"Лезги газет" аваз хурай гъар ківале, Акваз хурай гъар лезгидин ам гъиле. Сада-садас цийи хабар це күнне, Чи газетдин тираж хурай мад вине, "Лезги газет" кхыыхъ, дустар, күн сағырай!

Чаз Аллагайды ганва гъурчег тир Ватан, Тіварни вичел эцигнава "Лезгистан".

Ийкъалай-къуз хурай вич мад авадан, "Лезги газет" жедайвал тъардаз мұгъман "Лезги газет" кхыыхъ, дустар, күн сағырай!

Чаз багъя тир, чахъ авай са газет я, Кхын, келүн гъар лезгидиз лезет я, Адан тираж пара хуун зи мурад я, За ийизвайди квездар да дад-бидад я:

"Лезги газет" кхыыхъ, дустар, күн сағырай! Зун, Рамазан, Рухун Алид хурунуви, Яхцурни ціувад ийис я газет гъиле зи. Гъа и къайдада лезги чалын хузваз за, Квездар да ийизвайди кхыннан зевер гузва за: "Лезги газет" кхыыхъ, дустар, күн сағырай!

Ишреф ЖАВАТОВ

БЕДИРХАНОВ Надир Векилович 1940-йисуз колхоздин күнүнчидин хизанды Къалажух хүрье дидедиз хана. Сифте ада хүрүн 7 йисан, гүльгүнлай Миргагыр ин кюкүн мектеб күттегиң. Агалкунралди имтигъянар вакхай жегиль вичин рикл алай пешедин сагыб хүнин мурад аваз Ленинграддин тарихидин археологиян институттадыз гъахына. Вузда хъсандыз келнә, ам агалкунралди күттегиңдалай күлүхъ, та пенисиядыз экъечидалди, ада Дағыстандин архиврин идарада вичин ківалах жавабдарвилепди килиз акъудна.

Къвед лагъай ктабда ("Къачагъар") авторди инсанри къачагъилик кыл кутунин себебар къалурнава. А вахтара къачагъар авачир хүр тектүк авай. Гзафбуру къачагъар виклөгөваль хызы къазвай, чуру краарлдин чин тіварар тарихда амукун хъсан яз гъисабавай.

Авторди тестикъарзаявайвал, къачагъилин кылини себебар чиновники кесибиз бас-хас авун, абурун шайишдин шарттар лап усалбур хүн тир. Авторди къачагъары девлетлүйривай ва агъваллубурувай шей-шүй къакъудиз кесибиз пайзаявай лугъудай фикир дүзди туширди успатзаявай. Ада мадни тестикъарзаявайвал, къачагъары хурук акатай нивай хайиттани истисмар ииз, ягыз-гатаз, гвай шайэр хчелзаявай ва чин тигтияжар таъминарзаявай. Гъукуматдин кылиз большевикар атапай, абуру инсаныз къазанжи гыйдай шарттар яратмишна, ківалахдалди таъминарна, гъавиляй садани къачагъар вакхунчан.

Пуд лагъай ктаб ("Дагъларин рушан" рикл хунар) Даггосуниверситетдин типографияда 1995-йисуз чапна. Эсерлу ктабда авторди Имам Шамила Ахцеңирин къеле квачун патал къушун ківатлайвал, къеледин патав фейи вакъирайракай ва а вахтунда къеледин комендант Федор Рота къеле хүн патал къабулай серенжемрикай къененва. А Чавуз Шамилан къушунда лезгийрин хулерай атанвай жегъиприни къуллугъязавай. Гаф квайт чқадал талъяна жедаң: ктабдин автордин чехи буба Бедирханни Шамилан къушунда женг чулагъязайбүрүк квай.

И ктаб авторди Ахцеңирин къеледин комендант Федор Ротан руш Нинади Ахцеңирин къеледа ва адап патарив кылы фейи вакъирайракай гъилелди къененвай рикл хунар архивдай жағырна, вичин ктабдин биненда тұна, келзаябүрүз, савқат хъиз, раиж авунва. Ктаб къынин макъсад ихътинді тир.

Пешедиз вафалуди

Архивариусдин чалишмишвилер себебе яз гаф хурунның күнүнчидин ирид архаяр, сиҳилар тайнардай мумкинвал хъана, ада гафбуруп архивдай жағырналав гъакъынын делилар агадар, гъавиляй жемятдин патай гаф чухсағыларнан къазанмишна. Архивариус Надир Векилович Тифлисдин ва Еревандин архивдай деге дөвиррилдай къалажухвири ишлемишиз ва менфят къаңуз хъайи мулкариз талукъ архиврин документар жағырна. А чайрик "Чехи яйлах", "Гъевчи яйлах", "Къежел" мулкар ақатзаявай. СССР чу-күрайдалай иних цийи гъукуматрин арада часпарап тайнардайла, абурун кылы ақывазнавай чехи гъукымдарри и мулкар, са себебни авациз, Азербайжандын галкүрна, не-тижада къалажухвияр хеб, мал-къара худай мулкарикай - ялахрикай магърум хъана.

Н.В.Бедирханова, тарихидин делилрал бинеламиш хъана, са шумуд ктаб чапдай акъуднава. Ингэе абуру: "Абурул пис пай гъалтна" ("Плохая им досталась доля"), "Къачагъар" ("Разбойники"), "Дагъларин рушан" рикл хунар" ("Воспоминания "Девы гор").

Сад лагъай ктаб 1996-йисуз Москвадин историко-архивный институтта чапдай ақтәнна. Вад кыликий ибарат ктабда Дағыстанда 1837-1838-йисарда хъайи восстанийрикай, 1848-йисуз самуровири къарағылар дяве-дикай ва XIX асирдин сад лаътай паюна большевикри тухвай сиясатдикай галай-галайвал къененва. Ктабдин бинеда а чавуз кылы фейи гъулгүлайракай архиврин делилар гъатнава. Ктабдиз машгүр алимри хъсан къимет ганва. Ингэе абурукай са шумуд: "Ктабдин авторди рикл сидкъидай тарихдин документал ківалахнава, женгер гъакъыкъатда иштиракай игитрикай къененва", - Адил-Герей Гъажиев, тарихидин илимринг доктор. "Авторди 150-йис идалай вилек хъайи вакъиаяр дүзгүннаказ къалурнава, восстанийрикай, аталу ківалахар килиз акъудай ксарин тіварар къунва, а чавлан гъакъыкъат дүздал акъуднава", - Э.Т.Аквердиев, тарихидин илимринг доктор. "Н.В. Бедирханова вичин ктабда и чавалди гафбуруз малум тушир материал ківатнава ва гилан несилидив агадарнава", - А.А.Аливердиев, юридический илимринг кандидат.

Ахцеңирин къеле къачун патал женгер секин хъайдалай күлүхъ, яни 1849-йисан сентябрдиз, Петербургдин Марининский театрда ташашаириз "Осада Ахтов" тівар алаз тамаша къалурна. Ина пачагь Николай, адап паб, къеледин комендант хъайи полковник Ф.Рот, адап руш Нина ва гъуль Алисултаннан авай. Пачагь Николая, адап паба, Ротан руш Нина чинин велдевилиз къабулнавайди тир. Тамашада къалурзаявай сегънеяр гъакъыкъатда къеледа фейи вакъирайрихъ галаз эсиллагы къазвайбүр тушир. Къеледа авай ва адап къваларив фейи гъерекатар вичин вилералди акунвай, чизвай Нинадивай эхи ииз хъанач ва пачагъидиз наразивал къалурна. И чавуз Николая Нинадиз къеле къачун патал кылы фейи вакъиаяр галай-галайвал гъилелди къынин тапшурғу ганай. Нинади вичиз гайи бүрүгү къилизни акъуднай, амма пачагь Николай садлагынан кечимиш хъана, Нинади гъилелди авунвай къынинар адавай көлиз хъаначир... Нетижада тамаша, гъа вилкідай хъиз, са дегишвални квачиз, къалурнава жез хъана.

Ктабдин тираж гъвечиidi, вични 500 чиникай ибарат я. Амма авторди къеледин патарив аинин къене пата фейи вакъиаяр ачукъидиз къалурнава. Абуру дүздаказ къалуриз алақын авторди архивдай жағырнавай Нинадин гъилин къынин нетижада я...

Инал са ківалах мадни къейд ииз кланзана. 2017-йисан 16-иңүндиз "Дағыстандин правда" газетда Эмма Тыщенко и Натик Жафарова "Дагъларин руш" ("Дева гор") кыл ганвай гегъенш макъала чапна. Ана асуул ихтилат Надир Бедирханован "Воспоминания "Дева гор" ктабдай ганвай делилрал бинеламиш хъана... Амма автордин тіварни фамилия, чидач вучиз ятлани, Нариман Бердыханов хъиз къалурнава, яны журналист вилин зедеб хъенвач. Чна а макъаладин авторривай чипи ахъяннавай гъалаттадай келчийривай багъышламиш авун гъузлемишиз.

Бедирханов Надир Векилович архивдай жағырнавай жураба-жүрье гаф документар гафа. Ада а чарапал-царарап ківалахнава, мукъвара цийи ктабар чапдай акъудайвал я.

Ківарчагъа - лишанлу вакъия

Хазран Къасумов

11-декабрдиз Сүлейман-Стальский райондин Ківарчагъын хүрье ңаляр хадардайбурун (пожарный) часть ачухуниз талукъарнавай шадвилин мярекат кылле фена. Ана РД-дин МЧС-дин министр Нариман Къазимегъамедов кылы аваз министерстводин жавабдар къуллугъчыри, райондин кыл Нариман Абдулмуталибова, Махачкәләдай, Дербентдай атанвай багъа мугъманри, махлукатди иштиракна.

Нариман Къазимегъамедовав "Сүлейман-Стальский райондин гъурметли агаъали" лагъай лишан (знак) ваххана.

Министр Нариман Къазимегъамедова къейд авурвал, пожарный цийи частуни неинки Ківарчагъа дередин ва и райондин агаъалириз, гъакъни патарив гвай Хив ва Табасаран районприн хурперин 10 агъзурдалай виниз агаъалириз къуллугъда. Ада цийи частуни МЧС-дин патай телевизор ва ноутбукни пишкеши.

Лишанлу вакъиадыз талукъ мярекатда Ківарчагъын хурубын агаъсакъаларин

Сифте гаф райондин кыл Нариман Абдулмуталибов рахана. Ада МЧС-дин министр Нариман Къазимегъамедов, атанвай мугъманар тебрикна, 5000-дай виниз агаъалияр яшамиш жезвай Ківарчагъа дереда ңаляр хадардайбурун часть эцигун ва ачухун санлай район патал лишанлу ва шадвал кутадай вакъия тирди къейдна. Идай МЧС-дин ва подрядный тешкілтіздіз чухсагъул лағына.

Рахунрилай гүльгүннис Нариман Абдулмуталибова райондин вилик лайхұлувилир РД-дин МЧС-дин министр

Советдин председатель Межид Межидов рахана.

Пожарный цийи часть ачухунин ярж тир яру лент атлун Нариман Къазимегъамедов, Нариман Абдулмуталиболова Межид Межидов ихтибарна.

Шадвилин мярекат Дағыстандин лайхұлу артист Омар Меликова, манидараар тир Эрзиман Османова, Расул Абдулкебирова, Шихбала Шихсаидова, райондин аялтин яратмишунрин ківалин рушарин дестеди, Ківарчагъын күлтүрадин ківалин хорди манияр лугуналди мадни гурлу авуна.

"Лезги газет" кхыхъ!

Шихали БАГЫРОВ

тин гъалар арада атанвата, къvezvata. Чи дидед чалан къайыдаравал чна тавартла, чи Ватан каз клан тахъайтla, гъихътнди хурай чи гележек?

Пис ківалах яни чаз газетдин чинилай чи көгъель рухвайрикайни рушарикай, чи халкъидин вилик-къилик квай касарикай, чи чалан устадрикай, къени ва пис крарикай гъафтеда садра тамам хабарар агадайын? Бязибуру лугузыза: захъ интернет авазвы, газет кхын квездазыл? Ава жеди, умуръ ктабдан вилик физва, алай аямда чаз галайвилер, къулайвилер, гъа гъисабдай яз, газетин интернеттій келдай мумкинвал ава. Амма газет компььютердин экрандилай келунни, хтулрихъ - чи акылтавай несилдихъ галаз санал жуван иштираквални ава, са-са макъала фасагъатдаказ келүлун сад яни? Суалар гзаф жезва, амма жавабар чалай виридалай аслу я...

Эхирдай заз мадни лугуз кланзана: сағърай вич, кылы агылкүнлар, чандын сагывал, коллективдин арадани гъурмет хурай! Гъурметди берекат арадал гъизвайди я! Гъурметту зи халкъидин гъар са векил, ша чна, вири сад хъана, фикирар сад авуна, жуван лезги чалалди - дидед чалалди - акъатзавай газет кхынин пай кутан!

"Лезги газетдин" 100 йисан юбилейдиндири газетдин тираж аквадайвал хаж хъуник даралай гъизвайди я! Гъурметту зи халкъидин гъар са векил, ша чна, вири сад хъана, фикирар сад авуна, жуван лезги чалалди - дидед чалалди - акъатзавай газет кхынин пай кутан!

Пенсиядин тарс

Азедин ЭСЕТОВ,
Дагъустандин халкъдин духтур

Жуван хайи хүрэе захь вижевай къунши авай. Ам чин ачух, рикл гөгөнш кас тир. Жөнгийл умур чубанвал ийиз акъудна, къузүз къилий ам вичиз къвевай пенсиядал яшамиш жезвай.

Адах вичиз кутугай дустарни хъянтай. Пенсия аттай йикъяар абур патал суваринбурти.

Ихтиин йикъярий са юкуз пенсионердин патав гададин свас атана, пенсиядин пулдикай вичизни гун талабна.

“Ахундован хва”

Чөхи хуярера вирида зуулай са чека жедай, адаз ким лугуудай. Адэт яз, анал же-мятдин арада хатур-гүйрет къазанмишнай агъсакъялар къват! жедай.

Ким гъттаа тъар са магъледихьни авай. Чөхи кимел чөхи месэлэярни тъялдай. Анал низ клан хъайтлани фена ацукаль ихтияр авайди тушир. И чадиз къилин эбе лугуудай.

...Эмеди Миграгъя, вич гъульюн мицес-рал къил чугваз фидай рехь Салахъ магъледин раттарин къерхендилай түз алайди тир лугууз, ихтилатдай чаз. Инал и магъледин кимни алай. Пара вахтара, и кимин кылие, метгэлткабни алаз ацукаль, рагьметлу Багъадин халу жедай. Вични жегъилрив пілр хыз рахадай. Адан насыгъятиз вирида яб гүдай.

Са сеферда къенерар буш хъянтай ре-гъуун къеткъет хыз авай са жегъилди и

Къульзуда, са гафни ражун тавуна, шалвардин жибинра пулдихъ къекъвевайдан амаларна. Са арадилай жибин акъадна, аны затыни авачир ичли гъил ахъудна.

- Ваз аквавзани, свас, - лагъана ада, - жибиндик клан кумач, цвал ахъа хъянва. Пенсиядин пул аватна, квахъна. За лагъайвал, ам вахтунда хуцанайтла, чи кыилел ихтиин душушу къведачир, пулни жибинда амульдайтири...

Свас къил агузна акъвазна. Гафни акътава-жевачир. Таксир вичинди тирди къятланвай.

Малум хъайвал, ахъа хъянвай цвал хъи-ягъун аяла сусавай талабнавай. Амма су-саз вахт хъянач...

Кимел явичихтиин мускубуруув, я чөхи яшда авай агъсакъяларини Багъадин халуди ий-извай ихтилатдиз яб гудай мумкинвал ву-гувачир. Гзаф ражун хаталу азэр тирдакай и жегъилдиз хабар тушир.

Инал, гълбетда, Багъадин халуди, ма-садбуруув аман вугун тийизвайда ял акъадар-заявай мугълетдикай хийир къачуна, хабар къуна:

- Вун нин гада я, чан хва?
Бил ахъайна көв хъийизни ага-къянач, жа-ваб гъзур тир:

- Зун чи хуярнуви Б-дин гада я.
- Валлагъя, хтуул, заз вун Азербайжандин компартиядин секретарь Ахундован хва хыз хъянвай, - күтгягын гаф агъсакъалди.

Ихтиин гафар галукъай гада гъясатда липл хъяна, мад адай са ван-сесни ахъкъянач...
Гъар са талдиз вичин дарман ава къван!..

Сяят - будильник

Рамазан ВЕЛИБЕГОВ

Зи халудин тъвар Магъамедшафи тир. Вирида адаз Шафи лугуудай. Ам залай саки 20-ийисан чөхи тир. Зани ада Цналрин хуярнуун Ф. Энгельсан тъваруунхъ галай колхозда санал къалахзавай. Ам колхоздин парторганизациядин секретарь, зунни колхоздин къил тир.

А вахтара къалахзавайбурулай, тъвар алазни алачизни, арзаярни тимил къида-чир...

Зи халудин суса, хабарни тақына, вичин аял гада сүрнэтна.

И кардикай хабар хъайи Шафи халудин “дустуни” Дагъустандин Обкомдиз шикаята.

Хив райкомдин бүродаал и месэла гъял-

Гъавайда гъатай алучаяр

Зи мицес Мажид аял вахтарилай башла-мишна агъур, ялдай къалахар авур фяле тир. Четин дэвийдин йисара ам бубадикай магърум хъана, вичелай гъвечи пуд стхани диде хувь, дарискъял дарвиле гъятна. Сифте ада колхозда, ахха Хив райондин Архитирин ва Рычал шахтайра къалахна. Гүйгүйнлай кас-ди, Донецкда, Бакуда, Цийи Узбенда фялеваал ийиз, вичин ва гъукуматдин девлетеар артухарна.

Дузыз лагъайтла, ам умурьди са акуван чин тагай, регъяятал такур кас тир.

Лянетлу Горбачеван перестройкади, миллионралди мукалдинни кутладин иесийрин хыз, аданин агъзур манатдикай са манат авунай...

Гъар ийиз, патан чкайра, шегъерра къалахдайла, гатун вахтунда ам, отпускдиз хувь, кимел жедай. Июндийн вирида сифте къилер тир. Колхозда кала мал-къарадиз алафар гъазурзай. Са сеферда заны адаз дергесни газа калуз атун теклифна. Ваъ лагъанач касди.

Чи калун чилер Къулан Стларин хуяр-лай анихъ галай. Ина стларийн “Калининский” совхоздин директор, вирида машгүр алим ва регъбер Алдеров Сиражудин тир.

Майишатдин вири хилерай а совхоз, районда ва республикада къвенквечи яз, сад лагъай чадал алай. Хуярни хъсан авадан-ламишина, зегъметчириз вири жуяредин къуйлай шартлар яратмишнайвай.

А вахтара Махачкъарадай къвевай чөхи гъакимар сифте Къулан Стлар - “Калининский” совхоздиз атана, Сиражудин-над са къил чуягына, ахлани райцентрадиз фидай.

Стларилай чи калуз физвай рекиин къе-рехда емишрин лап хъсан сортарин багълар кутунвай. Багъда алучаяр дигмиш хъана чранвай. Хъили, яру хъана, бегъердив ацлан-вай тарарин хилер алгъана, чилиз мукъва хъянвай.

Калуз физвай чи бригада акур Сиражу-дина гъил хажна, машинар акувазарна, багъдай алучаяр түүн ва тухун теклифна.

Колхозчияр багъдиз гъахъна, алучаяр түүн ва, яд клан хъайила, ишлемишун патал жибинрани тунна.

Багъдай экъечица, машиндиз акухазавай Мажид аз - “Валлагъя, чан мицес, и гъуку-мат хъайдалай инихъ зи умурьда заз гъавая гъатайбур гъя и алучаяр я”, - лагъанай.

Къараткенар

Соня ИБРАМХАЛИЛОВА

сакланы арадал къвевач ман, квевай ятла?

- Чидач, валлагъя, чан муаллим, а кардай завай кыл акудиз жедач. Абур ваз тарсар туш гъя, аялриз ацуку-къа-рагь лугъузай, - лагъана Къадира.

Пулунин пишкешар гудай вахт атана. Комиссиядин членар къалба-къал ву-гувачир къе-къевзвай. Нубат къве къуншидад атана. Эмирчубан багъдиз вил ядай касни хъанач, Къадирэн багъ бе-зетмиш хъянвай.

- Гъа идакай багъ жеда! Яда, ваз и анардин къелемар гъинай атайди я? Са къве къелем зазни къандай ман ибуру-кай, - лагъана комиссиядин Чехида.

- Завай, чан Чехида, абур гъинай атана-тла лугъуз жеда. Зулуз за ваз хилер кутада, Аллагъя гайтила. Къуынр чуякъвез акъвазна Къадир. Гайи пишкешдин пул ада вичин бармацдин куява туна.

Риклик шадвал акатнавай Къадир Эмирчубан патав фена.

- Ана гъикл хъана, къунши, вун икъ-ван сефил вучиз я?

- Валлагъя, дузыз къелемар аклурай чадал къараткенар экъечица. И кардай зи къил ерил акутнада (Эмирчубан шак Къадирал фенвай).

- Яда, вун заз килигзава ман! Къелемар патал икъван фикирар ийидани, я чан муаллим? За зи къелемар идавай, адавай къачурди я, дуст кас, - лагъана Къадира.

- Яъ, зун гъавурда акъунач ман! Бу-байрин мисал ава: “Цэгэл түүрдан къил цай жеда”, - лагъана Эмирчубана.

И арада Къадира вичиз кар къурди Эмирчубаназ чир хъана.

- Агъ, къурумсаҳ, ам вун я къван зи къелемар чуянухай угъри. А вак квай хесет хкатнава жеди лугъузай за, га-вур!

Эмирчубан, гъиле пер къуна, Къадирал тепилмиш хъана...

Мезелияр

Нурудин НАСРУЛЛАЕВ

- Дах, “Дагестан без коррупции” лугъуз, передача ава. Коррупция вуч замл я?

- Пулар гуз, я тахъайлла, хала-хатурралди къалахар түкльүрүн я, хва.

Пара къадагъя алай крат я...

- Я дах, акейла вунни гъахътинбурукой яни? Вунани зун, пуларни гана, ци гыккын гъайтлани къелени кутада лугъузва...

* * *

Чөхи бубади бицил хтупдиз, хъсан-пис, вуч авуртлани, “ваклан хва”, “я ваклан хва!” лугъуз хъана.

Яяди эхзавай ихтиин ягъанатар. Эхирни, эхун-сабур акултлана, аялдин сивяякъатнана: - Гъикъван лугъудайди-е “ваклан хва, ваклан хва!”. Садра къувани кицлин хва лагъ ман!..

* * *

- Вучиз сяйтдин къульдаз къвеваза къалахал? Зөгъметдин вахт пакаман сяйтдин мульжудалай я!

- Ву-у, чун гъамиша къульдаз къвевази я!

- Гъамиша-а?! - чөхидан вилер экъис хъана.

- Ву-у, аламат! Бес ез хабар авайди тушни? Акльялла, чан чөхиди, вун къульдадайни къулухъ къвеваз ман...

* * *

- Вучеришан я, Сикл, хъайи-такхай авани?

- А-агъ, - сефилдаказ къил са патахъна, мурмур авуна, - фу амлудай хътнинди я зи.

- Вуч-ву-уч?! Ву фу амлуда-а?

- Эхъ. Ихтибар алак. Къе квай квай сиклөр акутнава, абуру завай таххай аламатар къалурзана.

* * *

Къунширикай ихтилат квадайла, лугъузва: - Зи къунши виридалайни хъсан-ди я, адаз зун гъаф къандад!

- Гъикъда, яда?! Квадай я къетлен я?!

- Ада-а, зун къанынгъяй, вичин зирзибиль гъиз, гъамиша зи жуғъундин къанын гадарзана.

* * *

Хуярнууди лугъузва: - Яда, а ви стха - ичкебег, ам вуч замл я?! Сенфиз нярихъ мугъман я лугъуз атана, къуланфералди ацукальна къарагъ тийиз. Эхир, къарагъ ахлад лугъунуз мажбур хъана зун!

- Къарагънани?

- Эхъ.

- Акайла, ам зи стха туш. Зи стха-а ацукальла, къарагъзамай туш вилек кумай къван.

Нажмудин ШИХНАБИЕВ

БОЛЬНИЦАДИН пуд гъвайрин дарамат, вири палатайра эквер күкүйрна, ишигълаван хъанва. Амма гъяятда, мулдин цуқверин ни чланвай багъда скамейка, Саид текдиз алама. Ада я цуқверин ни гъиссавач, я вилериз ишигълаван хъанвай больницидин дакларар аквазвач, я гъвадин къай-

лиз жедани вавай уьмуър? Зи гъвечи Наргиз ни хънда, ни ам чехи ийида? Вуж гелкъведа адахъ? Тахайтла, тахай дидедин гъвиле твадани?..

- Диде, диде, хъша, заз кичезва, - гърайзана ахварай Наргиза. Саида баладин кылелай кап алтадзана, адан винел яргъян тукъуль хъйизва. Шикилдиз килигиз, кын къазва: Жавагъир, вун инсафуз узурди къакъудна завай, амма Наргиз патал за зи уьмуър гуда, анжака адан бахтлувал патал зун яшамиш жеда. Ваз тагай уьмуър, белки, чи баладиз къисмет жен. Ваз кын хъуй, чи бала бахтлу авун патал...

Саида гайи кын къилиз акъудиз хъана. Къвалахални, къвалени адан фикир вичин рушакай тир. Наргиз лагъайтла, са гүзел нини хъиз аквазвай. Къвердавай чехи жезвай ада бубади диде авачирвилин гъисс яргъя хъун патал вири алахъунар ийизвай. Рушаз буба, бубадиз рушни акъван къландай хъи, эгер абурукай сад я къвалахал, я школада геж хъайтла, абуру сада-сада түгъметардай. Рушан гъяр са хиял, фикир бубадиз аян жедай, вуч кълан хъайтлани рушаз бубади "ма, чан руш, и дуньядыа ваз къаучун тийидай зат! гъч тахъуй" лугъуз, Наргиз харуз хъуз хъана. Гъелбетда, харувили къстахвални арадал гъана. Амма Саидаз адакай къурху авачир, руш гагъ-гагъ къевиз азарлу жес хъана. Саид са къатда рушни галаз дуухтур-

я, масад я. И Саидаз дерт-гъам чидайди туш, ам гъамиша шад, гумрагъ, бахтлу Саид я. Са къадар вахтундилай Саид Наргизни галаз къвализ хъфизза. Уьмуър давам жезма. Абур къведни шад я, бахтлу я. Уьмуър акъвазнавач, ам вилики ери-мишна физза. Саид инвалид яз пенсия-диз экъечинава. Наргиза институт ақалттарна. Наргиз гъя вилик хъиз шад я, им бубадин шадвални я. Анжака ада бубадиз эхиримжи вахтара теменар къериз гузва.

Са юкъуз къвализ Наргиза хъиз шад са жегиль атана. Чипиз эвлениши жес къланза-ва лагъана. Бубадин мурад тушни! Мехъер къурмишна ахътин, Саидазни Жавагъир раз ахварайни такур хътин. Мурсални Наргиз Саидаз хъиз яшамиш жес хъана. Буба шад я, ада хтул гъзлемешзана. Амма рушни эзне адан гъявурда тъятзавач. Езне-ди цийи симфониядл къвалахазава.

Наргиза бубадиз лугъузва: - Мурсалаз и къве къвалин муга дарзана, къвалах ийиз жезвач. Наргиза мад ва мад ван элгъязава: - Мурсалаз артухан ванер-сесери къвалах ийиз манийвал гузва. Бубади "галачир уътъуъ" язва. Наргиза вичин Мурсал акъван къланда хъи, гъич садни ада и дуньядыа акунани къандач. Анжака абуруз, гъайф хъи, къилди къвал авач.

Са юкъуз Наргиза бубадин столдал къасухдай яру царап чуғунвай макъала авай газет эцигна. Саида ам къелна, къуд

Бубадин дуркъун

(Гъикая)

вилини ам уяхарзавач. Серсер хъанвай вилер гъч луплни тийиз, датчана къед ла-гъай мертебадин вад лагъай даклардал алкъланва. Чапла гъилихъай вад лагъай даклар. Им са варз я Саидан вилер гъя са даклардал ала, амма даклардай ада килигдай, са ишара къвани ийидай кас авач.

- Саид халу, ваз меки хъун мумкин я, нянихъ гъваваяр гзат къанва, къарагъ, хъша, - адан къилип лацу халат алай же-гъиль медсестра аквазвач.

Ван хъанатла, хъаначтла? Саида жа-ваб ганач. Са декъыка алатайла хъиз, ада къил са утери агъуз-виниз юзурана. Жель-ил рушаз им разивилин, я туш наразиви-лин лишан яни чир хъанач, амма ада са легъзеда ацукънавай итимдин къежей ви-лери рапрап гайди акуна. Лацу халат алай руш са гъвечи геренда аквазвача, ахпа, къачери ван тийидайвал, мукъаят-диз хъфена.

Дугъриданни, Саидан вилер къежен-вай. Вичиз хабарни авачиз къевзвай нақъвари вилер цин передди хъиз чунын-хнавай, абуруз даклардай чилигдай эквни ших алаз аквазвай, адан хиялар, им шу-муд лагъай сеферда, мад яргъяриз, уьмуърдин алатай ийкъарин девирдиз хъфизвай.

Агъ, хиялар, хиялар!.. Куб назик къу-жада гъахына жуван уьмуърдин аял вах-тарилай башламишна гъи девирдиз хъай-тлани сиягъят ийиз жеда. Къан хъайтла, ге-лежедизни килигиз жеда. Амма хиял, гъи-къван ширинди хъайтлани, тукъуль, агуурди ятлани, гъакъыкъатди тукъульда, къатла, цуурда, рагъ галукъай чиг хъиз ам квада. Чиг хъиз?.. Ваъ, чигедин гел-ни амуъдак, бес хиялдин гел рикле амуъдакчи?! Бязи вахтара гъатта тъарвални гъисса эхир! Гагъ-гагъ хиял амач, къутъягъ хъана, амма ваз са куб ятлани лезет гузма, ва куфал бейхабар хъвер пайды жезва...

Саидан сиягъят яргъял аял вахтариз къван давам хъанач. Хиялри цуувад ий-сан къулух хутахай ада вичин къвал ак-вазва: баябан хъанва къвал, ичи хъанва къвал. Амач уьмуърдин юлдаш. Мад къве-дач япариж Жавагъиран шад хъурунин ван. Ангъе диван ам ацукъдай - буш я гила. Столдал гъалар авай къвати - ни храда, Саид, гила ваз жигет? Даклардал ахъз-май ширирин ктаб - ажалди къелна къе-тъядай ганач хъи мажал. Цлакай къурс-навай ширил килигзана гъайфдив... Агъ, Саид, Саид, хъуз хъанач вавай ви Жава-гъир. Бес гила вуна вуч ийида, къилди гъа-

рин патав физвай. Къве сеферда Москва-диз тухвана. Профессорди риклиз регъят жедай ихтилатар ийизвачир. Бубади рушаз са келимани лугъун тийиз, вири вичин рикле хъзвай. Руш сефил хъайвалди, бубади ам багъя савкъатралди шадар-зайвай. Ленинграддай видеомагнитофонни гъана. Амма и шадвилер вахтундил тир, руш къвердавай сефил жезвай. Эхирни са юкъуз ам больницидиз аватна. Духту-рар алахъзва, амма руш дири хъзвач. Саид мад профессордин патав физва. Ада минетзава. Авай са руш я. Пулар гуз алахъзва. Мад сеферда минетзава. Авай са руш я. Буба метлерал акъвазнава...

- Дуркъуни къвалахзамач, операция-дина къумек гудач, - умуд атланваз лугъузва профессорди. - Ада анжака сагъ дуркъун горек я.

- Профессор, ваз минет я, зи дуркъунар

сагъ я, къедни акъуда, анжака зи Наргиз

къутармиша. Захъ мад касни амач. За-

вай Жавагъир раз къумек хъанач, къуй Нар-

гиз къвани яшамиш хъуй. За минетзава,

зун метлерал акъваззава...

Са варз алатава операция авуна.

Саид, са дуркъун амачир Саид, больници-

дин гъяятда ацукъна, къед лагъай мерт-

ебадин вад лагъай даклардиз килигзава.

Анжака даклардай Наргиз аквазвач.

Гъа къе-пака къарагъда лугъузва.

Бубадин къве вил бурукъу жезва гузлемешиз,

амма Наргиз авач дакларда. Тек са хъен

аквазва гелкъзвзвай медсестрадин. Ийкъ-

ар физва са-сад, гару тухузвай пешер

хъиз. Буба ала мад скамейка, килиг-

зава, гъа санис. Бирдан ам къарагъна

къвачел, хажзава къве гъилни, ялварза-

вай арабди хъиз. "Наргиз, Нар...гиз... зи

руш", - гъайрзана ада. Багъда къекъзв-

зайбур килигзава вири къед лагъай мерт-

ебадин вад лагъай даклардиз, ана гүзел

руш ава, назидиз гъил юзурзана буба-

диз. Ай аламат, гъинай къевзвава а къуват

къецидиз катдай, лалдаз раҳадай, биши-

диз ван къеддай, бурукъуздаз аквадай

ихътин легъзайра! Лувар откайди хъиз Са-

ид катна больницидин ракъарихъ.

Къед лагъай мертебадиз гъил хаж хъан-

чи? Ингъе ам вад лагъай палатада ава, вичин

руш къужахламишна, шезва. Шад, бахт-

лувилин накъваралди. Рикл ацанвай, да-

клунвай. Гила...

Гила къезил хъана, азад хъана, алат-

на залан пар. Им ийкъара са гужуналди

къекъзвзвай, садавни раҳан тийизвай,

чина мейитдин ранг авай Саид туш. Масад

къатна вичин жибинда туна. Вилер къе-жена, ам къучедиз эвична, са гъиниз ятлани фена. Ингъе а къвалер, макъалада лугъузва къувзубурун къвал. Саид геж хтана. Пакад юкъуз Наргизни Мурсал къвале авачирла, ада гъвечи чемодандиз вичин пек-зат! къватла. Paklарал къван фена, са зат! риклелай алатайди хъиз эл-къвена. Цлалай гъайфдивди Жавагъир килигзава. Саида ширил вахчуна, чомо-данди туна. Мад ам къвале са къунини къазмачир.

Накъ тиш хъай рекъяя физва Саид. Ам перишан я, гъамлу я. Агъ, Саид, Саид! Вун Саид я, шаир тушир, вун Саид я, ашукъ тушир, вун Саид я, акуд тавур вилер. Дуркъун акъудай Саид, бес вун ин-сан тушни, лагъ тун са келима. Килига тун вун чаз. Ша чи патав, шад манидиз яб це. Амма въз, Саида бажармишава. Ван къевзвава ragazни, амма ам лал я. Рахада ragazни түрфандив, амма ам биши я. Жанг яда ragaz, куда хъи ragazни, амма авач ада гъисс. Белки, ragaz элкъзвзвава вун, Саид, къайи къванер хътин риклар акурла. Жез хъайтлани ragaz, жемир ragaz рекъел, эл-къведач гъа валай инсан, хъйткъинарда вун, падда, ви къаябри херда риклера ин-санрип. На гъил къачу инсанрипай, маса ганатлани вун, я вилни жемир садра маса гайдакай цийи къилелай дуст хъжеда лагъана...

Къвализ хтай Наргизаз столдал гъа вичи царап чуғур макъала авай газет аку-нач. Ам тадиз мұзкү къвализ фена, са дегишил макъала авачир, анжака цлал дидедин ширил алачир.

- Мурсал, буба къувзубурун къвализ фена, - лагъана, Наргиза вилерин ишара-далди.

- Вуч ийида къван. Мұкъвал, яргъял ам вуна гъикл хъайтлани ракъурдайвал тушири?

- Ятлани, ам ик!... садлагъана фин хъсан хъанач.

- Ак! ята, за ам элкъуярна хидани?

- Хидани?! Въз, ада ви симфониядиз манийвал гуда...

Саид фадлай кас амачирбур, къувзубу-рар худай интернатда ава. Амма и ийкъара ам мад гъа виликан больницидиз физва. Ам гъяятда ацукъда ва геждади къед лагъай мертебадин вад лагъай даклардиз килигда. Руш мад начагъзава. Саида вичиз амай са дуркъунни хгудалда, анжака вичин руш яшамиш хъун па-талди... Авай са руш...

1-ЧКА КЪУНА

Агъмед МАГЬМУДОВ

Алай йисан ноябрдин вацра Москвада эдебиятдин эсерар Урятдин халъярин чаларай таржумай авуниз талуқъарна "Чи сесерин ван хъуҳ, Урасат" лишандик кваз къиле фейи конкурсдин нетижаяр къуна.

Шад жедай кар ам я хъи, конкурса "Ширатдин таржумаяр" номинациядай 1-чкализ лезгийрин машъур шаир, алым **Фейзудин НАГЫЕВАН** шириар лезги чалай урус чалаз элкъуяр Михаил Михайлович Крылов.

Чи ватанэгълияр - гъар сана Гъунарлу пешекар

Дульяда коронавирусдин түгъвал чкайдалай инихъ дүхтүррин хиве мадни газаф жавабдарвал гътнава. Къе инсаниятдин сагъламвал гъвабурун пешекарвилни гъакысасыгин къвалахдилай, ял ядай ийкъарни рикелай алудна, галатун тийижиз чүгвазтай зегъметдилай аслу я. Духтур, медицинадин илимприн кандидат **Загыр Хидирович Агъамова** Москвада гъа ихтиин четин шартлара къвалахзана.

Ам 1979-йисан 21-иолдиз Махачкала (бубайрин ватан Мегъарамдхурун райондин Хъартас-Къазмаяр я) дидедиз хвана. 1996-2002-йисара ада "сагъарун кар" пешедай ДГМА-да көлнә. 2002-2004-йисара Астрахандин гъукуматдин медицинадин академия "урология" пешедай клиникадин ординатурода чирвилер артухарна.

Анжак тамам чирвилер къачурдалай къулухъ жешил дүхтүрди вичин зегъметдин рехъ башламишна. Икк, 2004-йисуз Загыр Агъамов Москвадин 173-нумрадин поликлиникада дүхтүр-уролог яз къвалахал ачвазна. 2012-йисалай инихъ 115-нумрадин шегъердин поликлиникада къвалах давамарзана.

2008-2011-йисара 3.Агъамова жемиятдин сагъламвилни РАМН-дин (Россиядин медицинадин илимприн академия) Милли НИИ-дин аспирантурода көлнә. Ватанэгълидин дерин чирвилериз, алакуныз аспирантура күтляйдалай къулухъ лайхху къиметни гана: 2011-йисуз ам гъа институтдин илимдин къулугъивиле къабулна.

Илимдиннин тежрибадин къвалахар санал къилиз акъудунин нетижаярни беърлубур хвана. 2012-йисуз ада РАМН-дин академик, профессор, медицинадин илимприн доктор О.П.Щепинан рөгъбервилек кваз агалкъунралди "Социально-гигиенические и организационные аспекты совершенствования диспансеризации населения в городской поликлинике города Москвы" важибул темадай медицинадин илимприн кандидатвилни диссертация хвена.

Институтдин илимдин къулугъичи яз, Загыр Хидировичи илимдиннин ахтармишунрин къвалахра иштиракзана, мукъвал-мукъвал региондин ва улькведин дөрөжайра къиле тухузай илимдин конференцияр медицинадин рекъяя аямдин важибул месэләйрай докладар көлзана.

Загыр Агъамов къачунвай чирвилерал, дөрөжайрал рази яз ацуянаш. Илимдин кукушриз хаж хүнин ашкъини, алакунарни, мумкинвилери авай жешил алими алай вахтунда медицинадин илимприн докторвилни диссертациян винел къвалахзана. Темани хяяна - "Научное обоснование совершенствования первичной медико-санитарной помощи в Российской Федерации".

2013-йисуз ада "Государственное учреждение "Ведомственная охрана Министерства финансов Российской Федерации" ФКУ-дин рөгъберди и идарадин медпункт арадал гъунин ва гележегда адан къиле ачказунин теклиф гана. А чавалай инихъ 3.Агъамова вичин везифајар гъакысасывледи тамамарзана.

2013-2014-йисара ада РФ-дин президентдин патав гвай халкъдин майишатдин ва гъукуматдин къулугъдин Россиядин академияда "Здравоохранения менеджмент" пешедайни чирвилер къачуна. 2017-йисуз ада вичин къвалахдин тежрибада ишлемиш илимдин ахтармишунрал бинелу яз, Москвадин поликлиникада медицинадин къумек агақваруний рекъяя

метлеблу теклифар гана. И къвалах 2017-йисуз медицинадин хиляй Москвадин областдин гъукуматдин премия гун патални къалурнай. Жеъиль алимдин илимдиннин ахтармишунрин къвалахдикай 2018-йисуз "Исследования и практика в медицине" илимдин журналдиз макъала акъята.

2017-йисалай Москвадин здравоохраненидин департаментди пешекар дүхтүрар винел акъудунин мурдады "Москвадин дүхтүр" тівар алай проект къилиз акъудава. Лайхху алими, вини дөрежадин пешекарри гай къиметдин нетижада 2018-йисуз Загыр Агъамовни "Москвадин дүхтүр" тіварціз лайхху хвана.

Вичин къвалахдал, илимдал къару ватанэгълиди урологиян жигъетдай дүхтүррин пешекарвал хаждай жуъреба-жуъре проектар арадал гъана. Абурукай «Экспериментальная и клиническая урология» илимдин журналдиз макъалани акъята. 2018-2020-йисара ада "Управление и экономика здравоохранения" программадай экономикадин къилин мектебдин магистратурда чирвилер къачуна.

Коронавирусдин түгъвалдин лепе пайда хайи муддатда 3.Агъамова дүхтүрвилек рекъе къимет эцигиз тежер зегъмет чүгүн. Улькведен меркездин 115-нумрадин поликлиникада Загыр дүхтүрди коронавирус анатавай азарларяр авай "яру зонада" къвалахна, хейлинбур сагъ-саламат хъувуник вичин пайни кутуна.

Къетен тежриба, чирвилер, вердишвилер авай дүхтүрди алай 2013-йисуз "Сагълам хуър" тівар алай яшайишидин проект түкүрүнә ва Мегъарамдхурун Хъартас-Къазмайрин хуърун мединкүнкүн къилизи акъудна. Проектдин сергъятра аваз Москвадин пешекар дүхтүррин дестеди хуърун агъалийрин сагъламвал ахтармишна. Вини дөрежадин технологиян тадарапралди сагъар хъувунин чарасузвал авай ватанэгълияр патал квотайрин сергъятра аваз Москвадин къилин мединдараириз фидай мумкинвал тешкилна. Гъакъикъатдани, Загыр дүхтүрди Дагъустандай 50-дайлани газаф азарлайриз гъар 2013-йисуз къумекар гузва. Гъавият ям вирибураз сейли я.

3.Агъамов илимдин 15 къвалахдин автор, Россиядин урологин ва онкоурологин обществойрин член я. Жеъиль алимдин хизандын пуд аялдиз тербия гузва. Къуй адах къвалахда, илимда мадни еке агалкъунар хъурай!

Квездидани? Лалийрин парк

Нидерландар лали (тюльпан) цукверин ватан яз гъисабзана. Ана авай Кёкенхоф тівар алай цукверин паркуна газаф къадарда гатфарин цуквер цазва. И паркуна гъар 2013-йисан априлдиз, майдиз 7 миллион къван лали цуквер экъечизана. Лалийри цукъакъуддай вахтунда ана цукверин фестивалар-мярекатарни тешкилзана.

Парк Лейден ва Харлем шеърринг арада, гъвечи Лиссе шеърдин мулкарал ала. Аниз фидай ихтиярар инсанриз гъар 2013-йисан тахминан 20-мартилай 20-майдалди гузва.

Цукверин паркунин умуми майданди 32 гектар къунва. Чехи пай цуквер лалияр ятлани, ана бязи маса цукверни цазва. Паркунин сергъятра газаф вирер, чарчарар, кламар, яхцурдалай газаф гъвечи мукъверни ава. Инсанар къеъкун патал цукверин юкъвара авай жигъирин умуми яргъивал 15 километрдив агақынава. Жигъирин къерехар тирвал Нидерландрин ва къепатан устадрин-тимталчийрин скульптураярни эцигнава. Идалайни гъейри, паркунин мулкарал газаф къадарда жуъреба-жуъре тарар экъечизана.

Паркунин ажайивални къетенвал ана авай къвалин гъайванрин фермайрини, шляпайрин, чайдин павильонрини, аялар машъулардай комплексдини, кафейрини, ресторонини артухарзана. Гъар 2013-йисан априлдин эхирда ана цукверин парадни къиле тухузва.

Дульяда

Байденан сифте тапшуругъ

США-дин президентдин сечкийра гъалиб хъун патал бес къадарда сесер хъайи Жозеф Байдена президентдин къуллугъдад вичин эвелимжи тапшуругъ вуч жедатла, гъадакай ихтилатна. Икк, сифте нубатда ам коронавирусдин түгъвалдихъ галаз женг тухнал (вакцинайрал ва экономика гүнгүзина хтунал) машъул жеда. Идакай "Лента.ру" чешмеди хабар гузва.

"Ихтилат сиясатдикай вай, инсанар гъик къутармишдатла, гъадакай я", - раижзана Байденан келимаяр чешмеди. Ада иғтияж авай американвириз пулдин къумек гүнин макъсадни вилик эцигнава.

Байдена улькведа къиле фейи президентдин сечкийяр адалат-лубур яз гъисабзана.

Олимпиададиз акси я

Япония 2021-йисуз Токиода олимпиада къиле тухуниз акси я. "NHK" каналди хабар гузвойвал, и гъакъиндай телефонин күмекдади халкъдин фикирар чинунин серенжемдин нетижайри шағыдвалзана.

Къильди къачуртла, хабарар къурбурукай 32 процентдиз Японияда олимпиада тухвана къланзава. Агъалийрин 31 процентди олимпиададин къугъунар мад сеферда маса вахтунал вегъин гerek аваз гъисабзана. Анжак 27 процентди разивал къалурна.

Къейдзавайвал, улькведа коронавирус чукунин гъалар къизгъин жезва. 2020-йисан гатун олимпиада 2021-йисал вегъин хъувурдакай алай 2021-йисан 24-мартилди малумарнай.

Икърдал амалзана

"Sputnik Армения" чешмеди хабар гузвойвал, Россиядин оборонадин министерстводин векил, генерал-майор И.Конашенкова Дагъыху Къарабахда женгер акъвазарунин къайдадал амалзайдакай малумарна.

"Дагъыху Къарабахда ислягъвал хъунин къаравулда акъвазнавай Россиядин векилрин дестеди суткада къиляй-къилиз гъалар ахтармишзана, икърдалди мессятдал атанвай къайдадал амал авунин месэлладал гүзчилав тухузва", - лагъана Конашенкова.

Къалмакъал хъайи зонада алай вахтунда ислягъвал хъун патал 1960 россиявиди гүзчилав тухузва.

Къарабахдин гъалар гүзчилвилек кутунватлани, 12-декабрдиз къве терефдини сада мулькъудак тахсирар кутунай. Гүгъультай Эрменистандин оборонадин министерстводи Азербайжандин армия Къарабахдин къиблепата гъужумдин цийи гъерекатрив егечнава лагъанай.

Вакцина маса къачуна

Кеферпатан Кореяди Россиядин коронавирусдин акси "Спутник V" вакцина ва Китайдивай термографарни маса тадаракар маса къачуна. Икърдин къиметдин ва вакцинайрин къадар гъеллиг малум туш. Бязи чешмейрал асаслу яз, идакай "Лента.ру" сайтиди хабар гана.

Зарарлу түшиз гъисабзана

"Роскачество" пешекар С.Кузьменкоди "Российская газета" чешмездиз ихтилатнавайвал, телефон яргъал вахтунда патав хъунин инсандин сагъламвилиз зарар гузайдан гъакъиндай илимдал бинелу са делилни авач. Адан фикирдади, гаджет жуван кроватдин патав эцигун заарлуп туш.

Къузменкоди мессят къалурзайвал, кроватдал къатканвайла, инсанди смартфондин экрандиз яргъалди килигун хъсан туш, вучиз лагъайтла и карди вилерин экв зайифарун мумкин я. Идалайни гъейри, ахвар ийдади вилик са сяддин къене телефон ишлемиш тавун хъсан яз гъисабзана.

"Дүстүрлөдүш яшамиш жен"

Белоруссиядин президент А.Лукашенкоди ватандашриз улькве хъуниз эвер гана, хабар гузва "БЕЛТА" чешмеди.

"Заз вирибур зи фикирдин гъавурда акъуна къланзана, ам дегиши хъанвач: ша дүстүрлөдүш яшамиш жен, улькве хъун", - лагъана ада. Улькведен ватандашар ислягъвилди, дүстүрлөдүш яшамиш хъунин месэлә ада вичин къилин везифа я лагъанва, амма вири месэләйрэв ватандашриз тъялда, гъавурлай аслу я. Лукашенкоди алаба хъувурвал, вичи гъук къуна акъвазунизи майилвалзавач, амма улькве "вахкудай" фикирни авач.

Къейд ийин, Белоруссияда президентдин сечкийяр хайидалай инихъ наразивилин серенжемар къиле физ къуд варз я.

ВОЗ-дин малумат

Дульядин здравоохраненидин тешкилатдин делилралди, 7-декабрдилай 13-декабрдади вири дульяда коронавирус акатай 4,3 миллиондилайни газаф ксар дүздал акъуднава, хабар гузва "Новости" РИА-ди.

Түгъвал пайда хайидалай къулухъ гъафтедин муддатда икъван газаф ксарик вирус акатай дүшүшүшар идалай вилик хъанач. ВОЗ-ди къейдзавайвал, газаф-газаф Америкадин Европада гъалар пис я.

Жонс Хопкинсан университетдин делилралди, түгъвал пайда хайидалай инихъ дульяда коронавирус акатай бурун умуми къадар 74 миллиондиз мулькъа жезва.

Чин гъазурайди - Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

понедельник, 21 декабря

РГВК

06:50 «Заряжайся!» 0+
 07:00 Время новостей Дагестана. Итоги
 08:05 «Заряжайся!» 0+
 08:15 «Здоровство, мир!» 0+
 08:50 «Заряжайся!» 0+
 08:55 Д/с «Русский музей детям» 13 с. 0+
 09:25 X/ф «Папа 12+
 11:10 «Одекон»
 11:40 Т/с «Напарницы» 13 с. 16+
 12:30 Время новостей Дагестана
 12:50 «Человек и право»
 14:05 «Служба Родине» 12+
 14:30 Время новостей Дагестана
 14:50 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни» 12+
 16:05 «Арт-клуб» 0+
 16:30 Время новостей Дагестана
 16:55 Д/с «Легенды науки» 1 с. 12+
 17:25 Т/с «Напарницы» 14

18:20 Мультифильм 0+
 18:45 Передача на табасаранском языке «Мил»
19:30, 22, 30, 00, 30 Время новостей Дагестана
20:00, 23, 00, 00, 30 Время новостей Махачкалы
20:20 «Кунацкая» 12+
21:05 «Экологический весенник» 12+
21:15 «Учимся побеждать» 12+
21:45 «Дагестан туристический» 6+
22:00 «На виду» 12+
23:20 «Угол зерения» 16+
23:50 «История одного героя» 12+
18:40 На самом деле. (16+).
01:15 Передача на табасаранском языке «Мил»
01:50 «На виду» 12+
02:15 «Дагестан туристический» 6+
02:30 «Учимся побеждать» 12+
02:45 «Кунацкая» 12+
03:25 «Экологический весенник» 12+
03:40 «Угол зерения» 16+
04:05 «Дагестан туристи

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.25 Доброе утро. (12+).
9.00, 12.00, 15.00, 3.00 Новости. (16+).
9.50 Жить здорово! (16+).
10.55 Модный приговор. (6+).
12.15, 1.20 Время покажет. (16+).
14.10 Гражданская оборона. (16+).
15.15 Давай поженимся! (16+).
16.00, 3.40 Мужское/Женское. (16+).
18.00 Вечерние новости. (16+).
18.40 На самом деле. (16+).
19.45 Пусть говорят. (16+).
21.00 Время. (16+).
21.30 Т/с «Скожи что-нибудь хорошее». (16+).
22.35 Вечерний Ургант. (16+).
23.15 Док-ток. (16+).
0.20 Познер. (16+).
2.55, 3.05 Наедине со всеми. (16+).
4.05 Т/с «Версия». (12+).

РОССИЯ 1

09:00 «Турчидаг» на лакском языке
14:30, 21:05 Вести Дагестан
17:15 Республика.
17.35 С Юбилеем, Мэстро! Из золотого фонда ГТРК «Дагестан». Авторский вечер Мурада Кажлаева.
18.20 Актуальное интервью.
5.00, 9.30 Утро России.
5.55 О самом главном. (12+).
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести.
11.30 Судьба человека с Б. Корчевниковым. (12+).
12.25 ДНК. (16+).
14.55 Т/с «Морозова». (12+).
17.15 Прямой эфир. (16+).
21.20 Т/с «Тайны следствия 20». (16+).
23.40 Вечер с Владимиром Соловьевым. (12+).
2.20 Т/с «Каменская». (16+).
4.05 Т/с «Версия». (12+).

НТВ

5.15 Т/с «Юристы». (16+).
6.00 Утро. Самое лучшее. (16+).
8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сегодня.
17:15 Т/с «Глаза в глаза». (16+).
11.00 Т/с «Морские дьяволы». (16+).
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.25 ДНК. (16+).
18.20 Док. фильм.
5.00, 9.30 Утро России.
9.55 О самом главном. (12+).
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести.
11.30 Судьба человека с Борисом Корчевниковым. (12+).
12.40, 18.40 60 минут. (12+).
21.00 Время. (16+).
21.30 Т/с «Скожи что-нибудь хорошее». (16+).
22.35 Вечерний Ургант. (16+).
23.15 Док-ток. (16+).
0.20 На ночь глядя. (16+).
2.50, 3.05 Наедине со всеми. (16+).
4.05 Т/с «Версия». (12+).

ДОМАШНИЙ

6.30, 6.10 6 кадров. (16+).
6.40 По делам несовершеннолетних. (16+).
8.15 Давай разведемся! (16+).
9.25 Тест на отцовство. (16+).
11.40 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
12.50, 5.20 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
13.55, 4.30 Д/ф «Порча». (16+).
14.25, 4.55 Д/ф «Знахарка». (16+).
19.00 Сегодня.
21.20 Т/с «Пес». (16+).
15.00 Мелодрама «Раненое сердце». (Украина).
17.55 Д/ф «Семь жизней полковника Шевченко». (12+).
0.50 Т/с «Консультант. Ликие времена». (16+).
2.30 Т/с «Возвращение в Эдем». (Австралия). (16+).
4.55 Их нравы.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение. (16+).
8.15 Д/с Большое кино. (12+).
8.45 Х/ф «Карьера Димы Горина». (6+).
10.55 Городское собрание. (12+).
11.30, 14.30, 17.50, 22.00 События. (16+).
11.50, 2.15 Т/с «Коломбо». (12+).
13.35, 5.15 Мой герой. (12+).
14.50 Город новостей. (16+).
15.05 Х/ф «Убийство в алпийском предгорье». (12+).
17.00 Д/ф «Актёрыские драмы. Красота как приговор». (12+).
18.10 Х/ф «Три в одном». (12+).
22.35 Спецрепортаж. (16+).
23.05, 1.35 Знак качества. (0.00) События. 25-й час.
0.35 Петровка. 38. (16+).
0.55 Хроники московского быта. (12+).
3.45 Концерт. (12+).
4.35 Д/ф «Волентин Смирнитский. Пан или пропал». (12+).
5.30 Д/ф «Вторая мировая война. Возвращающаяся имена».

ЗВЕЗДА

6.00 Сегодня утром. (12+).
8.00, 13.00, 18.00, 21.15 Новости дня.
8.15 Д/с «Оружие Победы». (12+).
8.25, 10.05 Х/ф «Тайная прогулка». (12+).
10.00, 14.00 Военные новости.
10.20, 13.15, 15.45 Д/ф «Диверсанты» (16+).
14.35 Д/с «Непокоренные».
18.30 Специальный репортаж. (12+).
18.50 Д/с «Бог войны. История русской артиллерии». (12+).
19.40 Скрытые угрозы. «Альманах ц47». (12+).
20.25 Д/с «Загадки века с Сергеем Медведевым». (12+).
21.25 Открытый эфир. (12+).
23.05 Между тем. (12+).
23.40 Х/ф «Путь в «Сатурн».
1.20 Х/ф «Конец «Сатурна».
2.50 Х/ф «Бой после победы». (6+).
5.30 Д/ф «Вторая мировая война. Возвращающаяся имена».

вторник, 22 декабря

РГВК

06:50 «Заряжайся!» 0+
 07:00, 08.30, 12.30 Время новостей Дагестана
07:20 Передача на табасаранском языке «Мил»
08:00 «Заряжайся!» 0+
08:50 Мультифильм 0+
08:55 «Заряжайся!» 0+
08:55 Д/с «Легенды науки» 1 с. 12+
09:25 X/ф «Мои последние танго» 12+
11:35 Т/с «Напарницы» 14 с. 16+
12:50 «Кунацкая» 12+
13:30 «Угол зерения» 16+
14:00 «На виду» 12+
14:30, 16.30 Время новостей Дагестана
14:50 «Учимся побеждать»
15:10 «Экологический весенник» 12+
15:30 «Дагестан туристический» 6+
15:50 «История одного героя» 12+

16:55 Д/с «Легенды науки» 2 с. 12+
17:25 Т/с «Напарницы» 15 с. 16+
18:20 Мультифильм 0+
18:45 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
19:30, 22, 30, 00, 30 Время новостей Дагестана
20:00, 23, 00, 00, 30 Время новостей Махачкалы
20:20 «Подробности» 12+
20:45 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни» 12+
21:45 «Молодежный микс»
22:00 «Человек и вера»
23:20 «Память поколений. Высота 102,0» 12+
00:00 Фильм-концерт «Букетмелодий» 0+
01:15 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
01:50 «Подробности» 12+
02:10 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни» 12+
03:05 «Память поколений. Высота 102,0» 12+

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.25 Доброе утро. (12+).
9.00, 12.00, 15.00, 3.00 Новости. (16+).
9.50 Жить здорово! (16+).
10.55 Модный приговор. (6+).
12.15, 1.15 Время покажет. (16+).
14.10 Гражданская оборона. (16+).
15.15 Давай поженимся! (16+).
16.00, 3.40 Мужское/Женское. (16+).
18.00 Вечерние новости. (16+).
18.40 На самом деле. (16+).
19.45 Пусть говорят. (16+).
21.00 Время. (16+).
21.30 Т/с «Скожи что-нибудь хорошее». (16+).
22.35 Вечерний Ургант. (16+).
23.15 Док-ток. (16+).
0.20 На ночь глядя. (16+).
2.50, 3.05 Наедине со всеми. (16+).
4.05 Т/с «Версия». (12+).

РОССИЯ 1

09:00 Канал национального вещания «Даймохк» чеченском языке
14:30, 21:05 Вести Дагестан
17.15 Актуальное интервью.
17.40 В гостях у Юсуспека Шахназарова
18.20 Док. фильм.
5.00, 9.30 Утро России.
9.55 О самом главном. (12+).
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести.
11.30 Судьба человека с Борисом Корчевниковым. (12+).
12.40, 18.40 60 минут. (12+).
21.00 Время. (16+).
21.30 Т/с «Скожи что-нибудь хорошее». (16+).
22.35 Вечерний Ургант. (16+).
23.15 Док-ток. (16+).
0.20 На ночь глядя. (16+).
2.50, 3.05 Наедине со всеми. (16+).
4.05 Т/с «Версия». (12+).

НТВ

5.15 Т/с «Юристы». (16+).
6.00 Утро. Самое лучшее. (16+).
8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сегодня.
17:15 Репортаж с Сессии НС РД
5.00, 9.30 Утро России.
9.00, 14.30, 21.05 Вести.
9.55 О самом главном. (12+).
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести.
11.30 Судьба человека с Борисом Корчевниковым. (12+).
12.40, 18.40 60 минут. (12+).
14.55 Т/с «Морозова». (12+).
17.15 Андрей Малахов. Прямой эфир. (16+).
21.20 Т/с «Тайны следствия 20». (16+).
23.40 Вечер с Владимиром Соловьевым. (12+).
2.20 Т/с «Каменская». (16+).
4.05 Т/с «Версия». (12+).

ДОМАШНИЙ

6.30, 6.15 6 кадров. (16+).
6.45 По делам несовершеннолетних. (16+).
8.15 Давай разведемся! (16+).
9.25 Тест на отцовство. (16+).
11.40 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
12.50, 5.00 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
13.55, 4.10 Д/ф «Порча». (16+).
14.00 Место встречи.
16.25 ДНК. (16+).
18.30, 19.40 Т/с «Морские дьяволы». Особое задание». (16+).
19.00 Сегодня.
21.20 Т/с «Пес». (16+).
23.45 Сегодня.
23.55 Т/с «Консультант. Ликие времена». (16+).
2.35 Т/с «Возвращение в Эдем». (16+).
5.05 Домашняя кухня. (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение. (16+).
8.10 Доктор И... (16+).

ПЯТНИЦА, 25 декабря**РГВК**

- 06:45 «Заряжайся» 0+
07:00, 08.30, 16.30 Время новостей Дагестана
07:20 Передача на аварском языке «Гаданги гамалги заманги» 12+
08:00 «Заряжайся» 0+
08:10 Мультифильмы 0+
08:50 «Заряжайся» 0+
08:55 Д/с «Легенды науки» 4 с. 12+
09:25 X/ф «Черный тюльпан» 12+
11:35 Т/с «Напарницы» 17 с. 16+
12:50 X/ф «Я, бабушка, Илько и Иларион» 0+
14:30, 16.30 Время новостей Дагестана
14:55 «Память поколений. Араз Алиев» 12+
15:30 «Психологическая азбука» 12+
15:50 «Галерея искусств» 6+
- 16:15** Мультифильм 0+
16:55 Д/с «Легенды науки» 5 с. 12+
17:25 Т/с «Напарницы» 18 с. 16+
18:20 Мультифильм 0+
18:45, 01.15 Передача на кумыкском языке 12+
19:30, 22.30, 00.30 Время новостей Дагестана
20:00, 23.00, 00.30 Время новостей Махачкалы
20:20 «Подробности» 12+
20:45 «На виду спорта» 12+
21:25 «Молодежный микс» 12+
21:45 «Круглый стол» 12+
22:20 «Дагестанский календарь» 0+
23:20 «Лобальная сеть» 16+
23:55 Д/с «Все грани безумия» 13 с. 16+
01:05 «Подробности» 12+
02:10 «Молодежный микс»
02:25 «На виду спорта» 12+
02:55 «Круглый стол» 12+
3.05 Давай поженимся!

ПЕРВЫЙ

- 5.00, 9.25** Доброе утро.
9.00, 12.00, 15.00 Новости.
9.50 Жить здорово! (16+).
10.55, 2.15 Модный приговор. (6+).
12.15 Время показет. (16+).
14.10 Гражданская оборона. (16+).
15.15 Горячий лед. Чемпионат России по фигурному катанию. Мужчины. Произвольная программа. Танцы. Произвольная программа. (16+).
17.00 ВЕСТИ.
17.15 Духовная жизнь.
17.40 Неформальный разговор.
18.10 Концерт.
5.00, 9.30 Утро России.
9.55 О самом главном. (12+).
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести.
18.00 Вечерние новости.
18.40 Горячий лед. Чемпионат России по фигурному катанию.
19.45 Телегра «Поле чудес». (16+).
21.00 Время. (16+).
21.30 Голос. (12+).
23.35 Вечерний Ургант.
0.30 Д/ф «Мистификация: Майкл Хэтчен». (16+).
02:10 «Молодежный микс»
02:25 «На виду спорта» 12+
02:55 «Круглый стол» 12+
3.05 Давай поженимся!

РОССИЯ 1

- 09:00** «Шалом» на татарском языке .
14:30, 21.05 Вести Дагестан
14:55 Детективный телесериал «Морозова». [12+]
17:00 ВЕСТИ.
17.15 Духовная жизнь.
17.40 Неформальный разговор.
18.10 Концерт.
5.00, 9.30 Утро России.
9.55 О самом главном. (12+).
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести.
18.00 Вечерние новости.
18.40 Горячий лед. Чемпионат России по фигурному катанию.
19.45 Т/с «Морозова». (12+).
17.15 Прямой эфир. (16+).
21.20 Т/с «Тайны следствия 20». (16+).
23.40 X/ф «Чужое лицо». (12+).
1.35 X/ф «Школа для толстушек». (12+).
3.05 Давай поженимся!

НТВ

- 5.15** Т/с «Юристы». (16+).
6.00 Утро. Самое лучшее. (16+).
8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сегодня.
8.25, 10.25 Т/с «Глаза в глаза». (16+).
11.00 Т/с «Морские дьяволы. Рубежи Родины». (16+).
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.25 ДНК. (16+).
17.25 Жди меня. (12+).
18.20, 19.40 Т/с «Морские дьяволы. Особое задание». (16+).
19.00 Сегодня.
21.20 Т/с «Пес». (16+).
23.30 У нас выигрывают! (12+).
23.45 Сегодня.
1.10 Квартирный вопрос.
2.00 Т/с «Взрыв». (16+).

ДОМАШНИЙ

- 6.30, 4.50** По делам несовершеннолетних. (16+).
8.05, 5.40 Давай разведемся! (16+).
9.15, 3.15 Тест на отцовство. (16+).
11.30 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
12.30, 2.25 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
13.40, 1.25 Д/ф «Порча». (16+).
14.15, 1.50 Д/ф «Знахарка». (16+).
14.50 Мелодрама «С меня хватит». (16+).
19.45 X/ф «Портрет второй жены». (12+).
22.00 В центре событий. (16+).
23.10 Приют комедиантов. (12+).
1.05 X/ф «Фа-банк». (12+).
2.40 X/ф «Фа-банк 2». (12+).
4.10 Петровка, 38. (16+).
4.25 Осторожно, мошенники! (16+).
4.50 Д/ф «Новый год в советском кино». (12+).
4.50 Д/ф «В. Халилов. Дирижер духа». (12+).

ТВ-ЦЕНТР

- 6.00** Настроение. (16+).
8.15 X/ф «Кубанские казаки». (12+).
10.35, 11.50, 12.55, 15.05, 15.20, 18.15 Т/с «Женская версия». (12+).
11.30, 14.30, 17.50 События. (16+).
14.50 Город новостей. (16+).
19.45 X/ф «Портрет второй жены». (12+).
22.00 В центре событий. (16+).
23.10 Приют комедиантов. (12+).
0.00 Т/с «Забытый». (16+).
3.40 X/ф «По данным уголовного розыска».
4.55 Д/ф «В. Халилов. Дирижер духа». (12+).

ЗВЕЗДА

- 6.10** X/ф «Рысь». (16+).
8.00, 13.00, 18.00, 21.15 Новости дня.
8.20 X/ф «Рысь». (16+).
8.55, 10.05 X/ф «Механик». (16+).
10.00, 14.00 Военные новости.
11.00, 13.20, 14.05, 16.50, 18.40, 21.25 Т/с «Разведчики». (16+).
23.10 Десять фотографий. (6+).
0.00 Т/с «Забытый». (16+).
3.40 X/ф «По данным уголовного розыска».
4.50 Д/ф «В. Халилов. Дирижер духа». (12+).

суббота, 26 декабря**РГВК**

- 07:00, 08.30, 16.30** Время новостей Дагестана
07:20 Передача на кумыкском языке 12+
08:00 Мультифильм 0+
08:50 Д/с «Легенды науки»
09:20 X/ф «Жених по объявлению» 12+
11:00 «Молодежный микс»
11:20 «Мой малыш» 12+
11:50 «На виду спорта»
12:25 Д/ф «Мурад Кажалев. Ритмы и годы»
13:45, 02.00 Фестиваль «Горцы 2020» «Кавказская свадьба» 12+
14:45 «Подробности» 12+
15:10 «Круглый стол» 12+
15:50 «Здравствуй, мир!» 0+
16:50 «Дежурная часть»
17:05 X/ф «Чегерия» 0+
18:25 Д/ф «Чудак из Чукна»
18:45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» 12+
19:30, 22.30, 00.30 Время новостей Дагестана
19:55 «Дежурная часть»
20:10 Проект «Мы – народ российский. Дагестан многонациональный»
21:40 «Дагестан туристический» 6+
01:00 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» 12+
01:35 «Мой малыш» 0+
02:55 «Первый студия» 12+
03:40 «Годекан» 6+
04:05 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» 12+
04:40 «Здравствуй, мир!» 0+
05:10 «Дежурная часть» 16+

ПЕРВЫЙ

- 5.30** Хоккей. Молодежный ЧМ-2021. Сборная России - сборная США.
8.00 Вести. Местное время.
8.20 Доброе утро. Суббота.
9.00 Умницы и умники. (12+).
9.45 Слово пастыря.
10.00, 12.00 Новости.
10.15 Джентльмены удачи». Все оттенки Серого.
11.15, 12.15 Видели видео?
14.00 Но дочу! с Н. Барбье.
15.05 Праздничный концерт. (12+).
16.40 Горячий лед. Чемпионат России по фигурному катанию. Пары. Произвольная программа. Женщины. Произвольная программа. Прямой эфир.
19.45, 21.20 Ледниковый период. Финал.
21.00 Время. (16+).
23.20 Сегодня вечером.
2.10 Модный приговор. (6+).
3.00 Давай поженимся!
3.40 Мужское/Женское.

РОССИЯ 1

- 5.00** Утро России. Суббота.
8.00 Вести. Местное время.
8.20 Местное время. Суббота.
8.35 По секрету всему свету.
9.00 Формула еды. (12+).
9.25 Пятеро на одного.
10.10 Сто к одному.
11.30 Юмор! Юмор! Юмор! (16+).
12.30 Доктор Мясников. (12+).
13.40 X/ф «Обратная сторона любви». (12+).
19.00 Центральное телевидение.
20.10 Суперстар! Возвращение. (16+).
22.55 Гуля. (16+).
0.10 Квартирник НТВ у Маргалиса. Юбилей Е. Маргалиса. (16+).
2.00 Вести в субботу.
21.00 X/ф «Бывшие». (12+).
3.00 Давай поженимся!. (12+).
4.00 X/ф «Эластико». (12+).
1.00 X/ф «Родные пеноты».

НТВ

- 5.15** Детектив «Гений». (16+).
8.00, 10.00, 16.00 Сегодня.
8.20 Готовим с Алексеем Зимним.
8.45 Кто в доме хозяин? (12+).
9.25 Едим дома.
10.20 Главная дорога. (16+).
11.00 Живая еда с Сергеем Малоземовым. (12+).
12.00 Квартирный вопрос.
13.00 НашПотребНадзор. (16+).
14.00 Поедем, поедим!
15.00 Своя игра.
16.20 Следствие вели. (16+).
18.00 По следу монстра. (16+).
19.00 Центральное телевидение.
20.10 Суперстар! Возвращение. (16+).
22.55 Гуля. (16+).
1.05 Т/с «Вербное воскресенье» (16+).
2.00 Линия защиты. (16+).
3.10 Д/ф «Роковой курс. Триумф и гибель».
4.40 Д/с «Восточные жены».
4.00 X/ф «Бывшие». (16+).
6.20 6 кодров. (16+).

ДОМАШНИЙ

- 6.30** X/ф «Королевство Крымских Зеркал». (16+).
8.00 Мелодрама «Ищу невесту без приданого». (16+).
9.00 Суперстар! Возвращение. (16+).
10.00, 14.30, 23.45 События. (16+).
11.30, 14.30, 17.50 События. (16+).
12.55, 14.45 X/ф «Кассирши». (12+).
17.10 X/ф «Хрустальная ловушка». (12+).
21.00 Постскриптум. (16+).
22.15 Право знать! (16+).
0.00 Д/ф «90-е. Преданная и пряденная» (16+).
0.50 Д/с «Дикие деньги». (16+).
1.35 Спецрепортаж. (16+).
2.00 Линия защиты. (16+).
3.10 Д/ф «Роковой курс. Триумф и гибель».
3.50 Д/ф «Красота как приговор». (12+).
4.25 Д/ф «Отравленные любовью». (12+).
5.40 Оружие Победы. (6+).

ТВ-ЦЕНТР

- 5.30** X/ф «Семь нянек». (6+).
7.00 X/ф «Мария-искусница

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 27 декабря**РГВК**

- 07:00, 08.30** Время новостей Дагестана
07:20 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» 12+
08:00 «Мой малыш» 12+
08:50 X/ф «Об этом лучше не знать» 12+
10:25 «На виду спорта» 12+
11:05 «Галерея искусств» 6+
11:25 «Круглый стол» 12+
11:55 «Здравствуй, мир!» 0+

Дин Вири инсаниятдиз чешнелу ксар

Ямин МЕГЬАМЕДОВ,
диндин рекъяй алим

(Эвел - 44-50-нумраира)

Абу-Бакр халифадин гафар

Фикир-фагъум ая күнне, эй Аллагъядин бендеяр, квелай вилик хайи күн стхайнин, неслирин гъакындай! Абуруз чи къазанмишай, авур крат хана ва ажалдилай къулухъ абур я баҳтлувиле ава, я - баҳтсувили... Гъакыкъатда, Аллагъадиз шерик авач ва адап макълукърикай (халкънавай затларикай) садазни чепеди Адас хийр гудай ва я писвал алуудай мукъавалин алақъая авач. Анжак Адас итаатлувал авунанди ва Адан эмидриз табий хуналиди хийр къячуз, писвал алуудиз жеда. За и гафар лугъузва ва жуванин күн паталай Аллагъадиз асташъфир ийизва. Салават ва салам гъваш күнне күн Пайгъамбардал. Ва ссаламу алайкум ва рагъмату Аллагъи ва баракату!" (Ибн Асакир).

Къвед лагъай халифа:

Умар ибн аль-Хатілаб

(Аллагъ рази хурай вичелай)

Адан твар Умар ибн аль-Хатілаб ибн Нуфайл ибн Абдул-Гъузза ибн Рабагъ ибн Къурат ибн Разаи ибн Адий ибн Каъб ибн Луай, "Амируль-муминин", Абу Гъафас аль-Къураши аль-Адайв, аль-Фарукъ я.

Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) адаш аль-Фарукъ (яни гъахъ ва таб чара (фаркълу) ийдайди) лагъай твар гана.

Адас халифавилин "байгъат" (присяга) Абу-Бакр халифа (Аллагъ рази хурай вичелай) рагъметдиз фейи юкъуз (гъижрадин 13-йисуз, жумадаль - ахираға ваца) ганай.

Ам халифа яз цүд ийс хана: гъижрадин 13-йисалай 23-йисалди (634-644 ийсара).

(Умар ибн аль-Хатілаб асъабди Ислам пайгъамбарвал атайдалай къулухъ ругуд лагъай ийсуз къабулана ва адап ва хундуна къанни ирид ийс тир).

Адан лайххувилер

1. Ибн Умар асъабдилай (Аллагъ рази хурай чепелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Я Аллагъ! Гужлу (гъайбатлу) ая Ислам Умар ибн аль-Хатілабади" (Ибн Мажағ). Ибн Масгъуд асъабди лугъузва (мана): "Чун Умара Ислам къабулай чавалай йайбатлу (къуватлу) яз хана". (Сиера Азълам ан-Нубалай).

2. Гъузайфа асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) агакъарнавайвал, Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Күн залай къулухъ къведай къве касдин гелеваз вач (табий хурух): "Абу Бакрдин ва Умаран" (Албанай).

3. Али ибн Аби Талиб асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Зун Пайгъамбардихъ (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) галайла, Абу Бакр ва Умар атана ва Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "И къвед Женнэтэгъли (юкъван яшдин) итимрин агъяя я..." (Сагъигъ).

4. Сагъд ибн Аби Вакъкъас асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) агакъарнавайвал, Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Я, аль-Хатілабан хва! Кын къазва за Вичин гъиле зи чан авайдал (Аллагъдал)! Вун са рекъяй физваз шейтлан гъалтайла, ам чарасуз маса рекъяз экъечзана, ви рехъ туна" (Бухарий).

Диндин месэлайриз талууку сулар пайда хайитла, ватцапдин 8-989-653-42-35 нумрадиз къыхъ.

(КъатIама)

Шиҳали БАГЬИРОВ

5. Аиша асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) агакъарнавайвал, Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана, (мана): "Дугъриданни, (вилик хайи) уммеметра "мугъадасун ксар" (яни илгъамдар, гъиссадоли вилукамаз къатмудай, рикъиз хабар жедай ксар) хъанай (авай). Эгер зи уммеметда (ахътин) сад хайитла, ам Умар ибн аль-Хатілаб жеда" (Муслим).

6. Ибн Умар асъабдилай (Аллагъ рази хурай вичелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Гъакыкъатда, Аллагъди гъахъ Умаран мецел ва рикле эцигнава" (Тирмизий).

7. Анас асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) агакъарнавайвал, Умара (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Зун зи Раббидихъ галаз пуд карда дүз атана (фикир сад хана): Ибрахиман "макъамдин" патахъай (Къебедин патав гвай), (дышегълийриз) хижабдин патахъай, Аллагъдин келимадин (66-суре, 5-аят, мана): "Мумкин я, эгер ада квезд талакъ гайитла, адан Раббиди адаш папар квелай хъсан буралди дегишарун..." патахъай.

8. Абу Гъурайра асъабдилай (Аллагъ рази хурай вичелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Зун ксанавайла, зазахварай зун Женнетда аваз акуна, ингэе са папа еке къвалерин патав дастамаг (гъилер-чубуны) къачувай. За и чөхе къвалер нинбур я лагъана хабар къуна? Абура лагъана: "Умаран!". Зи рикле Умаран гъейрат (ревность) атана ва зун тадиз элкъвена хъфена". Ада лагъана: бес, Умар шехъна ва лагъана: "Зи буба ви паталай къурбанд хуу, я расула Аллагъ! Бес, ви патахъай за гъейрат ийидани?" (Бухарий).

9. Али ибн Аби Талиб асъабди - къуд лагъай халифади (Аллагъ рази хурай вичелай) Куфа шеърда минбардал акъвазна, жемятдин вилик лагъана (мана): "И уммеметдин виридалайни хъсан кас адап Пайгъамбардилай (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) гүгъуниз Абу Бакр я (Аллагъ рази хурай вичелай) ва абуруй Абу Бакрдилай гүгъуниз виридалай хъсанди Умар я (Аллагъ рази хурай вичелай). Эгер заз къан хайитла пуд лагъайдан твар къаз, за адап тварни къада".

10. Ибн Масгъуд асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лугъузва (мана): "Эгер Умаран илим (чирвилер) терезирин са хилел ва амай чан алайбурун виридан илим (чирвилер) маса хилел эцигайтла, дугъриданни, Умаран илим абурун илимдилай залан жеда" (Сиера Азълам ан-Нубалай).

Умар халифадин

(Аллагъ рази хурай вичелай) дөвирда еке вакъиаяр къиле фена

1. Шам ачуун. "Байт-уль-Макъдис" - Иерусалимда авай (мусурманрин сифте Къибле хайи) Акъса мискын ачухдайла, Умар халифа вич аниз фена ва ам ана цүд юъ амукуна. Гүгъунлай ам Мединадиз хтана. А кар гъижрадин 14-йисуз хана. Гъа 14-йисуз Умар халифади (Аллагъ рази хурай вичелай) тараавигъ-къларин патахъай мусурманрин жемятди имамдихъ галаз 20 ракаат авун тайинара.

2. "Ярмук" гъазаватда римлуйрал гъаливал къачун (гилан Иорданияда) (15-йисуз ражаб ваца) (римлуйрал - 100 агъзур-далай артух, мусурманар 30 агъзур авай. Мусурманрин эмир Абу Убайда асъабдир.

3. Сагъд ибн Аби Талиб асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Зун Пайгъамбардихъ (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) галайла, Абу Бакр ва Умар атана ва Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "И къвед Женнэтэгъли (юкъван яшдин) итимрин агъяя я..." (Сагъигъ).

4. Сагъд ибн Аби Вакъкъас асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) агакъарнавайвал, Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Я, аль-Хатілабан хва! Кын къазва за Вичин гъиле зи чан авайдал (Аллагъдал)! Вун са рекъяй физваз шейтлан гъалтайла, ам чарасуз маса рекъяз экъечзана, ви рехъ туна" (Бухарий).

5. Аиша асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Дугъриданни, (вилик хайи) уммеметра "мугъадасун ксар" (яни илгъамдар, гъиссадоли вилукамаз къатмудай, рикъиз хабар жедай ксар) хъанай (авай). Эгер зи уммеметда (ахътин) сад хайитла, ам Умар ибн аль-Хатілаб жеда" (Муслим).

6. Ибн Умар асъабдилай (Аллагъ рази хурай вичелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Гъакыкъатда, Аллагъди гъахъ Умаран мецел ва рикле эцигнава" (Тирмизий).

7. Анас асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Зун зи Раббидихъ галаз пуд карда дүз атана (фикир сад хана): Ибрахиман "макъамдин" патахъай (Къебедин патав гвай), (дышегълийриз) хижабдин патахъай, Аллагъдин келимадин (66-суре, 5-аят, мана): "Мумкин я, эгер ада квезд талакъ гайитла, адан Раббиди адаш папар квелай хъсан буралди дегишарун..." патахъай.

8. Абу Гъурайра асъабдилай (Аллагъ рази хурай вичелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Зун ксанавайла, зазахварай зун Женнетда аваз акуна, ингэе са папа еке къвалерин патав дастамаг (гъилер-чубуны) къачувай. За и чөхе къвалер нинбур я лагъана хабар къуна? Абура лагъана: "Умаран!". Зи рикле Умаран гъейрат (ревность) атана ва зун тадиз элкъвена хъфена". Ада лагъана: бес, Умар шехъна ва лагъана: "Зи буба ви паталай къурбанд хуу, я расула Аллагъ! Бес, ви патахъай за гъейрат ийидани?" (Бухарий).

9. Али ибн Аби Талиб асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "И уммеметдин виридалайни хъсан кас адап Пайгъамбардилай (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) гүгъуниз Абу Бакр я (Аллагъ рази хурай вичелай) ва абуруй Абу Бакрдилай гүгъуниз виридалай хъсанди Умар я (Аллагъ рази хурай вичелай). Эгер заз къан хайитла пуд лагъайдан твар къаз, за адап тварни къада".

10. Ибн Масгъуд асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лугъузва (мана): "Эгер Умаран илим (чирвилер) терезирин са хилел ва амай чан алайбурун виридан илим (чирвилер) маса хилел эцигайтла, дугъриданни, Умаран илим абурун илимдилай залан жеда" (Сиера Азълам ан-Нубалай).

11. Аиша асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Дугъриданни, (вилик хайи) уммеметра "мугъадасун ксар" (яни илгъамдар, гъиссадоли вилукамаз къатмудай, рикъиз хабар жедай ксар) хъанай (авай). Эгер зи уммеметда (ахътин) сад хайитла, ам Умар ибн аль-Хатілаб жеда" (Муслим).

12. Ибн Умар асъабдилай (Аллагъ рази хурай вичелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Гъакыкъатда, Аллагъди гъахъ Умаран мецел ва рикле эцигнава" (Тирмизий).

13. Анас асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Зун зи Раббидихъ галаз пуд карда дүз атана (фикир сад хана): Ибрахиман "макъамдин" патахъай (Къебедин патав гвай), (дышегълийриз) хижабдин патахъай, Аллагъдин келимадин (66-суре, 5-аят, мана): "Мумкин я, эгер ада квезд талакъ гайитла, адан Раббиди адаш папар квелай хъсан буралди дегишарун..." патахъай.

14. Абу Гъурайра асъабдилай (Аллагъ рази хурай вичелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Зун ксанавайла, зазахварай зун Женнетда аваз акуна, ингэе са папа еке къвалерин патав дастамаг (гъилер-чубуны) къачувай. За и чөхе къвалер нинбур я лагъана хабар къуна? Абура лагъана: "Умаран!". Зи рикле Умаран гъейрат (ревность) атана ва зун тадиз элкъвена хъфена". Ада лагъана: бес, Умар шехъна ва лагъана: "Зи буба ви паталай къурбанд хуу, я расула Аллагъ! Бес, ви патахъай за гъейрат ийидани?" (Бухарий).

15. Аиша асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Дугъриданни, (вилик хайи) уммеметра "мугъадасун ксар" (яни илгъамдар, гъиссадоли вилукамаз къатмудай, рикъиз хабар жедай ксар) хъанай (авай). Эгер зи уммеметда (ахътин) сад хайитла, ам Умар ибн аль-Хатілаб жеда" (Муслим).

16. Ибн Умар асъабдилай (Аллагъ рази хурай вичелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къуй Аллагъдин патай салават ва саламар хурай вичиз) лагъана (мана): "Гъакыкъатда, Аллагъди гъахъ Умаран мецел ва рикле эцигнава" (Тирмизий).

17. Анас асъабди (Аллагъ рази хурай вичелай) лагъана (мана): "Зун зи Раббидихъ галаз пуд карда дүз атана (фикир сад хана): Ибрахиман "макъамдин" патахъай (Къебедин патав гвай), (дышегълийриз) хижабдин патахъай, Аллагъдин келимадин (66-суре, 5-аят, мана): "Мумкин я, эгер ада квезд талакъ гайитла, адан Раббиди адаш папар квелай хъсан буралди дегишарун..." патахъай.

18. Абу Гъурайра асъабдилай (Аллагъ рази хурай вичелай) атанвай гъадисда Пайгъамбарди (къ

ЛезГи газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин информатизациядян, алакъадин ва массовый коммуникацийрин министерство

367018, Махачкъала,
Насрутдинов пр., 1 "а"

КЬИЛИН РЕДАКТОР
М. И. ИБРАГИМОВ
(+78722) 66-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

КЬИЛИН РЕДАКТОРДИН ЗАМЕСТИТЕЛЬ
К. Н. ФЕРЗАЛИЕВ
66-13-55

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Ш. Ш. ШИХМУРАДОВ
66-02-81

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н. М. ИБРАГИМОВ
66-00-59

ЭКОНОМИКАДИН
Ж. М. САИДОВА
66-00-63

КУЛЬТУРАДИН
Д. Б. БЕЙБАЛАЕВ
66-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М. А. ЖАЛИЛОВ
66-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
Р. С. РАМАЛДАНОВА
66-00-57

БУХГАЛТЕРИЯ
66-00-62
КАССА
66-00-56

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВ
ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

Газет яиса 52 сефедра акъатзана
Газет алакъадин, информационный технологийрин ва массовый коммуникацийрин хиле гузъивал авунин рекъял Федеральный къултугъдин Дагъустан Республикада авай Управлениди 2019-йисан 22-апрелдиз регистрация авуна.

Регистрациядин нумра ПИ № ГУ 05-00420
Макъалаяр редакцияди түкъур хъйизва.
Макъалайриз рецензияр гузъивал авубр элкъевна вахкувач. Редакциядинни макъалайриз авторрин фикирар сад тахъун мумкин я.
Газетда чап авун патал теклифнавай материалира гъанвай делилрин дуъзвилин ва керчеклини патахътай жавабдаравл авторрин чинп хиве гъатзана.

РЕДАКЦИЯДИН ВА ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:
367018, Махачкъала, Насрутдинов
проспект, 1 "а". Печатдин 1-ылал

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249

Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз вахкана - 16.00

Газет "Издательство" "Лотос"
ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала,
Пушкинан къиче, б.

Тираж 5088

Гъ. - Илишандик квай материалар
гъакъидих чаптавайбүр я.

(12) - Икъван яшар хъянвайбуру къелрай
НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г. Махачкала

БИК - 048209001

ИНН - 0561051314/КПП - 057101001

Р/Сч - 40601810100001000001

Л/Сч - 20036 Ш60090

Мубаракрай!

Милициядян подполковник - ветеран, РФ-дин художник
рин Союздин член, Ватандин газа шабагъирин сагыбыз:
Хидир-Зулдан Юнусович ЮНУСОВАЗ:

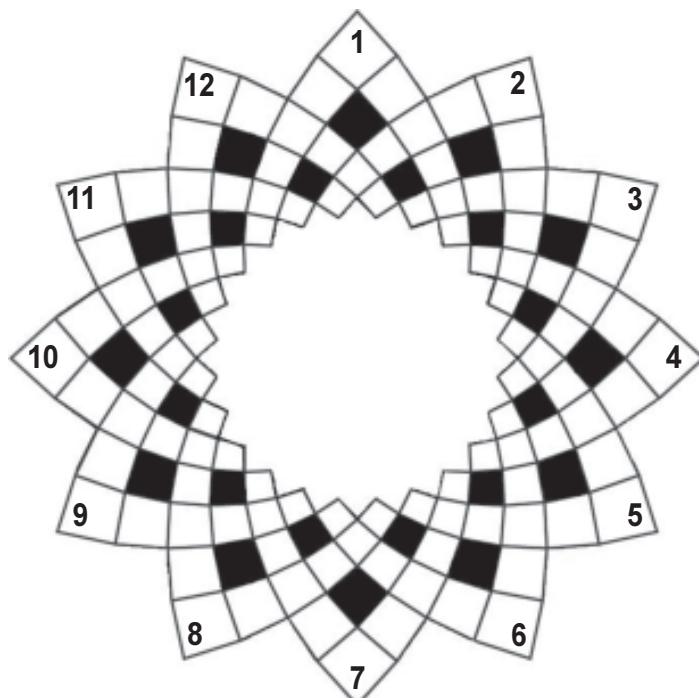
Къалин тамар, гегенши
чуылар - гүзелар,
Вацар, къамар -
аваҳъавай гъезелар!

Шихни табагъ ви гъилери
адетдин
Генг алемриз элкъуэрзава
лезетдин!
Вилик къвезза аламатар
махарин,
Гъиссериз мад вахт
амукъдач ахварин!

Ви шикилрин нехишини
рангари
Нурап хуъзва чи тақабур
рагарин,
вун хайи югъ ТЕБРИКЗАВАЙ МЕРД АЛИ
ВА ВИРИ ДУСТАР.

Кроссворд

Түкъурайди - К.ФЕРЗАЛИЕВ

СЯТИНИН АКЪРАБ ФИДАЙ ПАТАН ЦАРАРА: 1. Тям патал хуърекдик кутадай зат! 2. Гъилин чехи туб. 3. Чукъулдин са жуъре. 4. Къариблих чка. 5. Кларасдин чепег. 6. Азарлу. 7. Ахъзег райондин са хуър. 8. Къурурнавай ципиц. 9. Хуърек недай гъвечи къаб. 10. Хъенчинин чехи квэр. 11. Шадвили, гъевесди пиянарун. 12. Эмир, къарад (куйгъе гаф).

СЯТИНИН АКЪРАБ ФИДАЙ ПАТАЗ АКСИ ЦАРАРА: 1. Стап Сулейманан райондин са хуър. 2. Пар тухудай гъйвандин тумуник кутадай гъвечи кълас. 3. Пул хъудай, гъхъ-гъсабдай идарадин регъбер. 4. Намус, ягъ. 5. Хур галчурлиз фидай гъйван. 6. Муърхъ миҳдай махсус чар. 7. Буш, бинесуз раҳунар. 8. Тіваларикай хранвай, хуърун майишатда герек чехи къаб. 9. Хипен сарин ківат! 10. Багъа металл. 11. Виклеръ аскер. 12. Балкандихъ гилигдай улакъ.

"ЛГ"-дин 50-нумрадиз акъатай сканвордин жавабар:

ДУЪЗ ЦАРАРА: Чалпачух. Чапхана. Хуп!. Кифил. Къумп. Гъвар. Карл. Абур.

Гъери.

ТИК ЦАРАРА: Чул. Тіач. Алух. Хара. Махачкъала. Аяз. Кепкир. Лагълагъ.

Түриви.

Стань самозанятым

С 1 июля 2020 года в Республике Дагестан вступил в силу закон о самозанятых.

Закон актуален для многих сфер предпринимательской деятельности. Налог всего 4 % и нет документального оборота. Все проще, чем кажется.

Зарегистрироваться в качестве самозанятого можно в центре "Мой Бизнес" @moibiz05 по адресу: ул. Гагарина 120.

Получить подробную консультацию по этому и другим вопросам можно по номеру горячей линии: 8-800-700-99-00

мои
бизнес
центр оказания услуг

2021-йис патал

ЛезГи газет

кхъихъ!

йисанди - 63249

б вацранди - 51313

газетдин къимет почтарин
отделенийрай:

йиса - 977 манатни 41 кепек
б вацра - 488 манатни 70 кепек

Абонентрин ящикрай (до востребования):

йиса - 912 манатни 02 кепек
б вацра - 456 манатни 00 кепек

"Дагпечатдин" киоскрай:

йиса - 456 манат
б вацра - 228 манат

Киоскрай вахчун патал газет квевай "Дагпечатдин" киоскра, сайтда (www.dagestan.press) ва гъакини Махачкъала, Промшоссе куъедин 10 "а"-нумрадин дараматда, кхъиз жеда.

Чи бухгалтериядай:

"Лезги газетдин" редакциядай чи хутаҳдайбур :

йиса - 325 манат
б вацра - 162 манатни 50 кепек

Чи газет кхъинин патахъай сулар пайда хъайтия, экуънин сятдин 9-далай нянин сятдин 6-далди и нумрадиз зенг ийиз жеда: 8-928-584-16-72

А.С.Гъамидов

Абумислим Сефербегович
Гъамидов 1937-йисуз Къурагъирин
хуъре Сефербег ва Перизат Гъамидовин хизанды дуънъядал
атана. Хурун юкъван мектеб
акъалтәрайдалай къулухъ авто-
школадиз гъахъна.

Пуд 1937-йисуз Германияда
СССР-дин Яракъуль къуватрин
жергейра къуллугъайдалай
къулухъ ДАССР-дин КПСС-
дин Къурагъирин районкомда, район-
дин дуҳтурханада водитель
яз къвалахна. 1964-1977-йиса-
ра адакай Къурагъирин район-
полкомдин председателдин
водитель хъана.

Гъульгуль А.Гъамидова
Дагъустандин хуърун майишат-
дин техникумда, РСФСР-дин за-
готовкайрин министерстводин
пешекаррин ва крат идара ий-
дай къуллугъчийрин пешекар-
вал хажзавай институтда къел-
на, Къурагъирин районда государ-
стводин заготовительный инс-
пектордин, райондин АПК-дин
старший зоотехникин, государ-
стводин къилин инспектордин
визифаър тамамарна.

2000-йисуз Абумислим Гъа-
мидов пенсиядиз экъечиңа. Яр-
гъял 1990-жардиганда республикадин хуъ-
рун майишатдин хиле бегъер-
лудаказ зегъмет чуугунай адаз
жураба-жуъре шабагъар гана.

Вичин умумърдин юлдаш
Иминат Семедовнадихъ галаз
санал абуру 2 хвани 4 руш чехи
авуна.

"Лезги газетдин" редакция-
дин колективди Дагъустан-
дин Общественный палатадин
член Юнус Ферзилаевич Бала-
бековиз играми

ВАХ

рэгъметдиз финихъ галаз ала-
къалу яз башсаълугъувал гуз-
ва.

"Лезги газетдин" редакция-
дин колективди Чамадаг
Рамазан Къулиеваз - буба,
Гъульайн Рамазановаз стха
ЭЛЬДЕР

рэгъметдиз финихъ галаз ала-
къалу яз башсаълугъувал гуз-
ва.